Ազգ

Azg
armenian daily

29 ՅՈՒԼԻՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ #136 (1640)

«Շատ հետաքրքիր առերեսում էր»

Հարցաքննությունների ընթացքում նախկին նախագահի անունը չի շոշափվել

Երեկ արձանագրեց ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը Վանո Սիրադեղյան եւ Վահան Հարությունյան առերես հարցաքննության մասին ի պատասխան «Ազգի» հարցադրման, թե ինչ խնդիրներ են շոշափվել նախկին ՆԳ նախարարի եւ ՆԳ գործերի նախկին հրամանատարի դատախազությունում տեղի ունեցած դեմ-հանդիման զրույցի ժամանակ։ Մանրամասներ պարզաբանել նա չկամեցավ նշելով, թե դա առայժմ քննչական գաղտնիք է։ Այնուհետեւ հաստատեց այն լուրը, թե շուտով սպասվում են Վահան Հարությունյանի գործով վկաների եւ կասկածյալների նոր հարցաքննություններ, այդ թվում նաեւ ՀՀՇ քաղաքական դեմքերի եւ նախկին իշխանության պաշտոնատար անձանց։ Նա միաժամանակ հերքեց այն տեղեկությունը, թե հարցաքննությունների ընթացքում շոշափվել է նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի անունը։ Ն. Գ.

ԻՐԱՎԱՊԱՇՏ

Դատավորները թույլ են տալիս, դատախազները հանդուրժում են

ՀՀ դատախազության կոլեգիայի նիստն արձանագրեց օրինականության հսկողության խոցելիությունը

ՆԱՐԻՆԵ ԳՈՒԼՔԱՐՅԱՆ

«Ազատազրկման հետ չկապված պատիժների նշանակման եւ որոշակի հոդվածներով դատավճիռների կասեցումը հետաձգելու, ինչպես նաեւ քաղաքացուն անհայտ բացակայող ճանաչելու կամ մեռած հայտարարելու վճիռներն ու որոշումները հենց այն ոլորտներն են, որտեղ թույլ տված սխալները հնարավոր են դարձնում ամեն տեսակ չարաշահումներ», ասաց ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը դատախազության կոլեգիայի հերթական նիստը բացելով, իսկ օրակարգում թաքնված էր չարաշահումների շան գլուխը՝ դատախազական հսկողությունն այն դատավճիռների հանդեպ, որոնք ոչ թե ամբաստանյալներին ազատազրկման էին դատապարտել, այլ դրամական տուգանքների կամ ուղղիչ աշխատանքի։ Առաջին հարցի վերաբերյալ զեկուցեց դատավճիռների եւ որոշումների օրինականությանը հսկող բաժնի պետ Ա. Աշրաֆյանը, որի վկայակոչած վիճակագրությունն այնքան էլ լավատեսական չէ, եթե դատավորները թույլ են տալիս սխալներ, օրենսդրությանը չծանոթանալու կամ գուցե միտումնավոր անտեսելու պատճառով, ապա դատախազները հանդուրժում են հաճախ մեկուսանալով իրենց հսկողական իրավունքներից։ Ա. Աշրաֆյանը եւ գլխավոր դատախազը շեշտեցին, որ այդ երկու հարցերն էլ առաջին անգամ են քննարկվում կոլեգիայի նիստում։

Տես ▸ էջ 3

Ըստ թուրք մամուլի, Իտալիան էլ է ձեռնամուխ եղել Ցեղասպանության ճանաչմանը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 27 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքական մամուլը գրում է, թե «Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու հերթը հասել է Իտալիայի խորհրդարանին։ Հայկական լոբբին գործի է անցել, որպեսզի Ֆրանսիայից հետո իտալական խորհրդարանն էլ ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը»։ Նախաձեռնությունը պատկանում է Ումբերտո Բոսսիի հիմնած «Հյուսիսային միություն» անունը կրող անջատողական շարժման անդամներից Ջանկառլո Պալիարինիին, որը Բեռլուսկոնիի կառավարության մեջ բյուջեի նախարարի պաշտոն էր վարում։ Ըստ թուրքական թերթերի, Պալիարինիի կինը հայուհի է եւ նա, ներշնչվելով ֆրանսիական խորհրդարանի որոշումից, արդեն հարյուր պատգամավորի ստորագրություն է հավաքել Հայոց ցեղասպանության ճանաչումն օրակարգ մտցնելու նպատակով։ Նա նախապես հավաքել է իր կուսակցության անդամների ստորագրությունները, ապա ծավալել է գործունեություն եւ այժմ պատրաստվում է հավաքել նաեւ կոմունիստական «Վերահաստատում» կուսակցության անդամների ստորագրությունները։ Բանաձեւն առաջիկա շաբաթվա մեջ կդրվի խորհրդարանին։ Նույն աղբյուրները նշում են, որ բանաձեւի ստեղծմանը նպաստել է Իտալիայում Հայաստանի դեսպանատունը, որն աշխատում է նաեւ պատգամավորների ստորագրություններ հավաքելու ուղղությամբ։ Դարձյալ թուրքական թերթերի համաձայն, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանյանը նույնպես բանաձեւի մասին խոսել է Իտալիայի խորհրդարանի նախագահ Լուչանո Վիոլանտեի հետ եւ ցանկություն է հայտնել, որ նա էլ ստորագրի բանաձեւը, սակայն Վիոլանտեն մերժել է (Անցուդարձ այս վերջինը թուրքական թերթերի հերյուրանքների շարքից է—«Ա»)։

Սեփականաշնորհվել է միայն երկու հրատարակչություն

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Տիգրան Մեծ» եւ «Նաիրի» հրատարակչությունները սեփականաշնորհվել են, վերածվելով ՓԲԸ-երի։ Պետական մասնաբաժինն առաջինում կազմում է 34 տոկոս, երկրորդում 38 տոկոս։ Առանց սեփականաշնորհման ՓԲԸ-երի են վերածվել «Հայաստան», «Արեւիկ», «Անահիտ» հրատարակչությունները։ Նրանց կոլեկտիվներին անհատույց տրվել է ընկերությունների բաժնետոմսերի 20 տոկոսը։ ՊՓԲԸ-ի է վերածվել Համալսարանի գլխավոր խմբագրությունը։ Շուտով նույն կարգավիճակն է ստանալու ՀՀ մամուլի տառածման գործակալությունը։

Ամերիկայի հայկական համագումարի նոր տնօրենը՝ Բրայան Արդունի

Ամերիկայի հայկական համագումարի ղեկավարությունը օրերս Բրայան Արդունուն նշանակել է Վաշինգտոնում իր գրասենյակի եւ կոնգրեսական հարաբերությունների տնօրեն։ Այդ պաշտոնում նա փոխարինելու է գալիս Թիմ Ջեմալին, որն իր տիկնոջ ՀՀ նախագահի խորհրդական Կասիա Արզարյանի եւ զավակի հետ վերջերս տեղափոխվել է Երեւան։ Նոր տնօրենը, հաղորդում է ՌԱԿ Բոստոնի անգլիատառ պաշտոնաթերթ «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթըր», մասնագիտությամբ իրավաբան է։ Աշխատել է ամերիկյան դիաբետների ասոցիացիայում որպես նրանց շահերի պաշտպան, ինչպես նաեւ կոնգրեսական Մայքլ Բիլիրաքիսի մոտ որպես խորհրդական։

Ալիեւը վերադարձավ Լոնդոնից

ԲԱՔՈՒ, 28 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը, վերադառնալով հայրենիք, ասել է, որ Մեծ Բրիտանիա կատարած իր այցը հաջող է համարում։ Ըստ նրա, այդ այցն արդարացրել է իր բոլոր հույսերը եւ ամենագլխավորը՝ դրվել է երկկողմ հարաբերությունների զարգացման նոր փուլի սկիզբը։ Պետության ղեկավարը նշել է նաեւ, որ Մեծ Բրիտանիայի եղիսաբեթ երկրորդ թագուհին, վարչապետ Թոնի Բլերը եւ կառավարության մյուս անդամները մեծ հետաքրքրություն են դրսեւորել Բաքվի եւ Լոնդոնի միջեւ քաղաքական եւ տնտեսական հարաբերությունների զարգացման նկատմամբ։ Այդ բանակցությունների ընթացքում քննարկվել է խնդիրների լայն շրջանակ, ներառյալ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

«Հույսի նշեր սերունդներին, որ զերծ մնան սարսափելի ոճիրներից»

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հուլիսի 17-ին Հռոմում ավարտվեց Միջազգային քրեական դատարանի հիմնադրմանը նվիրված դիվանագիտական համաժողովը, որը 120 կողմ, 21 ձեռնպահ եւ 7 դեմ ձայների քվեարկությամբ ընդունեց «Եզրափակիչ ակտն» ու Միջազգային քրեական դատարանի կանոնադրությունը։

Եզրափակիչ ակտը ստորագրեցին գրեթե բոլոր երկրները, բացառությամբ դեմ քվեարկածների եւ մի քանի ձեռնպահների։ Հայաստանի կողմից ստորագրեց Իտալիայում ՀՀ գործերի հավատարմատար Գագիկ Բաղդասարյանը։

Միջազգային դատարանը, որի նստավայրը պետք է լինի Հաագայում, օժտված է հետեւյալ չորս հանցագործությունների պատժման իրավասություններով. Ցեղասպանություն՝ ազգային, էթնիկական, ռասայական, կամ կրոնական որեւէ խմբի մասամբ կամ լրիվ ոչնչացման փորձ։ Մարդկության դեմ հանցագործություններ՝ զանգվածային հարձակումները քաղաքացիական բնակչության դեմ. սպանություն, տանջահարում, բռնաբարություն, բռնի հղիացում կամ ամլացում; Պատերազմի հանցագործություններ՝ համալիր ծրագրով իրագործված, 1949 թ. Ժնեւի Կոնվենցիայի կամ միջազգային իրավունքի այլ օրենքների ծանր ոտնահարումը։ Առաջին անգամ այս դասակարգումն ներառում է ներքին զինված հակամարտությունների ժամանակ կատարած հանցագործությունները։ Ագրեսիա՝ ավելի քաղաքական բնույթ կրող այս հանցագործության սահմանումը վստահված է Անվտանգության խորհրդին։

«Հիմա, վերջապես, մենք կունենանք մի մշտական դատարան, որը կդատապարտի նրանց, ովքեր մեղադրվում են ցեղասպանության կամ նմանատիպ հանցագործությունների համար, որտեղ էլ որ այն լինի, երբ էլ որ կատարվի։ Մենք չենք մոռացել, որ մեր կազմակերպությունը հիմնվել է ընդդեմ այն վարչակարգերի, որոնք մեղավոր էին սարսափազդու մասսայական կոտորածների համար։ Եվ դժբախտաբար, Բոսնիայում ու Ռուանդայում, մենք ստիպված եղանք հենց վերջերս գործ ունենալ», ասել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը։

Միջազգային քրեական դատարան ստեղծելու գաղափարը ՄԱԿ-ի օրակարգում էր դեռեւս 1948 թվականից, երբ գլխավոր ասամբլեան որոշեց Նյուրենբերգյան եւ Տոկիոյի դատավարություններից առաջ անցնելով միջազգային օրենսդրական հանձնաժողովին հանձնարարել ուսումնասիրել մշտական դատարան հիմնելու հնարավորությունը։ Նախաձեռնությունը, ըստ գլխավոր քարտուղարի, երկար ժամանակ խանգարում էր սառը պատերազմը, իսկ դրա ավարտից հետո գոյություն ունեին գաղտնի եւ քաղաքական շատ պրոբլեմներ։ «Ընդհուպ Հռոմի կոնֆերանսի վերջին օրը ցավալի կոմպրոմիսներ էին ծամծմվում»։

Դատարանն ունենալու է իր անկախ դատախազը, որը ոչ մի պետության չի ենթարկվելու, որքան էլ «հզոր լինի այդ պետությունը»։ «Դա հույսի մի նշեր է ապագա սերունդներին, որոնք կարող են զերծ մնալ այն սարսափելի ոճիրներից, որոնցից տառապել են նախորդները»։

Կոֆի Անանն ասել է, որ օրենսդրական ակտը՝ կանոնադրությունը վավերացման համար բաց է մինչեւ 2000 թվականի դեկտեմբերի 31-ը։

Իրենց 7 ձայներով Միջազգային քրեական դատարանի ստեղծման «Եզրափակիչ ակտին» ու կանոնադրությանը դեմ էին ԱՄՆ-ը, Չինաստանը, Ֆիլիպինները, Հնդկաստանը, Իսրայելը, Շրի Լանկան եւ Թուրքիան։ Իսկ կանոնադրությունն առայժմ ստորագրել են 36 երկրներ։

Մահացավ լիբանանցի ցեղասպանագետ Մուսա Փրենսը

Լիբանանի մայրաքաղաք Բեյրութում մահացել է լիբանանցի (հույն-ուղղափառ համայնքից) հայտնի ցեղասպանագետ իրավաբան Մուսա Փրենսը, 73 տարեկան հասակում։ Նա մեծ դեր է կատարել տարածաշրջանում եւ Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության փաստագրման, ծանոթացման եւ ճանաչման ուղղությամբ։ Հեղինակն է համարվում Armenocide (հայասպանություն) տերմինի։ Նրա հրատարակած իրավաբանական բնույթի 35 աշխատություններում կարեւոր տեղ է գրավում Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված ֆրանսերեն ծավալուն մենագրությունը, որ 2-րդ անգամ հրատարակվել է 1982 թ.՝ տարբեր ցեղասպանությունների նվիրված վեցհատորյակի մեջ որպես առանձին հատոր։ Հայոց ցեղասպանության մասին բազմաթիվ դասախոսություններ է տվել եւ ելույթներ ունեցել Լիբանանում, Ֆրանսիայում, միջազգային տարբեր գիտաժողովներում։ Թուրքական իշխանություններին ատելի մարդ էր, մի ժամանակ հետապնդվում էր նրանց հատուկ ծառայությունների կողմից։

ԱՌԱՋԻԿԱ

Նախագահ Քոչարյանը ելույթ է ունենալու ՄԱԿ-ում

Ինչպես տեղեկացրել էինք երեկ, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն առաջիկա սեպտեմբերի 26-ին, Լոս Անջելեսի Century Plaza հյուրանոցի դահլիճում մասնակցելու է Հայկական միացյալ ֆոնդի 100-րդ մարդասիրական թռիչքին նվիրված հրապարակային միջոցառմանը, իսկ նախորդ օրը, սեպտեմբերի 25-ին, ելույթ է ունենալու Նյու Յորքում՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում։

Երեկ ստացանք մեր լրատվությունը հաստատող տեղեկատվություն, որից պարզվում է, որ ՀՀ նախագահի Մ. Նահանգներ կատարելիք այցի մասին առաջինը պաշտոնապես հայտարարել է ՄԱԿ-ում Հայաստանի դեսպան Մովսես Աբելյանը, հուլիսի 25-ին տեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր վարչության տնօրեն Րաֆֆի Հովհաննիսյանի հանդիպման ընթացքում։ Պրն Աբելյանը տեղեկացրել է, որ նախագահ Քոչարյանը Նյու Յորք է ժամանելու սեպտեմբերի 23-ին, իսկ հաջորդ օրը՝ սեպտեմբերի 24-ին, ամերիկահայ համայնքի հետ հանդիպում է ունենալու Թայմս հրապարակի վրա գտնվող Մարիոթ Մարքիզ հյուրանոցի դահլիճում։

Ինչ վերաբերում է համայնքի ներկայացուցիչների հետ Ր. Հովհաննիսյանի հանդիպմանը, վերջինս հայտարարել է, որ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների առաջիկա նիստում ներկայացնելու է հիմնադրամի կառուցվածքի փոփոխության ծրագիր, որի շնորհիվ համայն աշխարհի հայերը կկարողանան մասնակցել մայր հայրենիքի վերաշինությանը։

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը հայտարարել է նաեւ, որ վերջին երկու տարիներին հիմնադրամի եկամուտները կտրուկ նվազել են գլխավորապես Հայաստանում տիրող քաղաքական իրավիճակի հետեւանքով։ Նա հերքել է նախկին ղեկավարության կողմից հիմնադրամի միջոցների յուրացման մասին պնդումները, սակայն հաստատել է, որ առկա են եղել ղեկավարման թերացումներ եւ անարդյունավետություն։

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանում այսօր գրանցված է մոտ 310 հազար փախստական, որոնցից 15 հազարը՝ Արցախից, 11 հազարը՝ Աբխազիայից, Չեչնիայից եւ ԱՊՀ այլ երկրներից, 65 հազարը ժամանակավորապես (հիմնականում արտագնա աշխատանքի բերումով) բացակայում են հանրապետությունից, երեկ սոցապ նախարարությունում հրավիրված ասուլիսում լրագրողներին հայտնեց փախստականների վարչության պետ Մեխակ Գաբրիելյանը ներկայացնելով փախստականների խնդիրն օրենսդրորեն կարգավորելու համար վարչությունն առաջարկել է եւ կառավարություն կներկայացնի փոփոխություններ տուրքերի մասին օրենքում: Փախստականների հարցերին վերաբերող փոփոխություններ են նախատեսվել նաեւ քաղաքացիության, վարչատարածքային բաժանման, պետական եւ հանրային բնակֆոնդի սեփականաշնորհման եւ մի շարք այլ օրենքներում: Մասնավորապես, փախստականներին կացարաններով ապահովելու շրջանակում նա-պետությունը մասնակցում է փախստականների բնակարանային խնդիրների լուծմանը սեփական բյուջեից 300 մլն դրամ եւ, ըստ այդմ, ուշադրության որոշակի «լումա» հասկացնելով փախստականներին: Ըստ պրն Գաբրիելյանի, չի բացառվում, որ հաջորդ տարվա բյուջեում 2 մլրդ դրամ հասկացվի փախստականների համար բնակարանների շինարարությանը: Փախստականներին հուզող հարցերից պրն Գաբրիելյանն առանձնացրեց երկուսը՝ բնակարաններով եւ աշխատատեղերով

ԱՍՈՒԼԻՍ

Փախստականների վարչությունը հիմնավորվում է մարզերում

կաններին բաժին ընկած դժվարությունների ծանր բեռը գոնե մասամբ թեթեւացնելուն ուղղված միջոցառումների մի ամբողջ փունջ սկսած բնակարանային շինարարության, համայնքներում ջրագծերի, բուժկետերի վերանորոգման հարցերից մինչեւ փախստականների շահերին այս կամ այն կերպ առնչվող օրինագծերում փոփոխություններ մտցնելու ծրագրերը: «Խորթ զավակի» կարգավիճակով 1988 թ.-ից ի վեր Հայաստանում հիմնավորված մեր հայրենակիցներն, ինչպես պարզվեց, ՀՀ քաղաքացիություն ընդունելուց հրաժարվելու լուրջ պատճառ չունեն, խնդիրը զուտ տեխնիկական, ավելի ճիշտ ֆինանսական բնույթի է: Բանն այն է, որ անձնագրերը ձեւակերպում եւ հասկացնում է Երեւանում տեղակայված անձնագրային վարչությունը, եւ փախստականների մի ստվար զանգված պարզապես փող չունի հանրապետության մարզերից Երեւան ժամանելու, ինչպես նաեւ համապատասխան վճարումների համար: Ուստի զարմանալի չէ, որ այս տարի Հայաստանի քաղաքացիություն են ստացել ընդամենը 2000 փախստականներ, որ, ի դեպ, ռեկորդային ցուցանիշ է անցած տարիների համեմատությամբ, քանզի նախորդ տարիների ընթացքում Հայաստանի քաղաքացի դարձած փախստականների ընդհանուր թիվը ավելի համեստ է՝ 1800:

Գործընթացն արագացնելու եւ փախստականների խնդիրները տեղերում ուսումնասիրելու եւ համապատասխան լուծումներ գտնելու նպատակով հանրապետության բոլոր մարզերում ստեղծված են փախստականների վարչության տեղային կառույցներ, որոնց ներկայացուցիչները, գյուղ առ գյուղ, տուն առ տուն այցելելով փախստականներին, մասնավորապես փորձում են թեթեւացնել անձնագրեր ձեռք բերելու «գլխացավանքը»: Տեղեկանքների, նկարների հետ կապված ծախսերը հոգում է վարչությունը, իսկ անձնագրի համար ՀՀ քաղաքացիներից գանձվող տուրքերից նրանց ազատ-

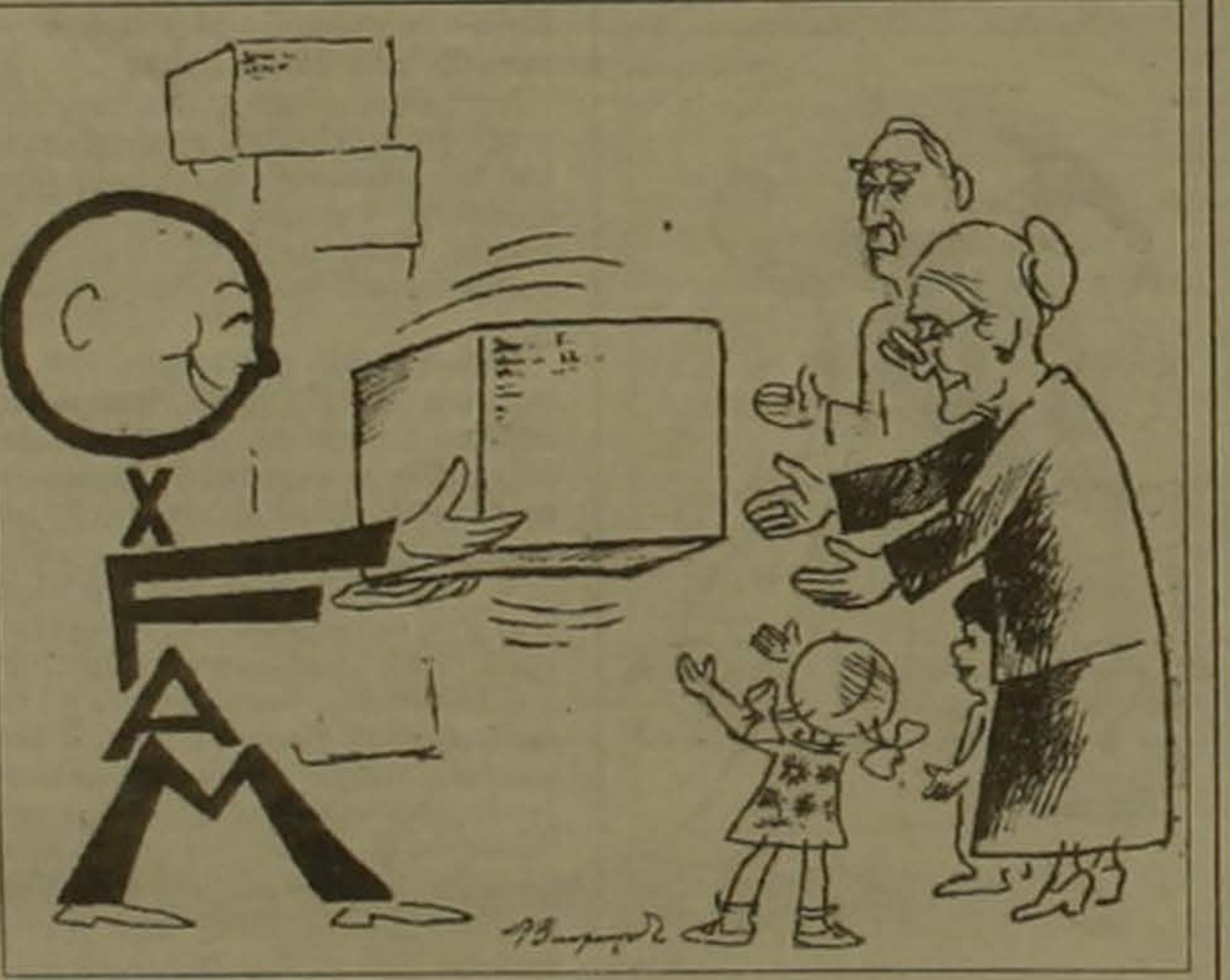

ազատելու հարցը դեռեւս ուսումնասիրվում է:

խատեսվում է օրինականացնել փախստականների տարիներ շարունակ «շահած-պահած» բնակարանները եւ հանրակացարաններում տրամադրված սենյակները սեփականաշնորհելու նրանց իրավունքը: Փախստականների հարցերը կարգավորող հիմնական փախստականների մասին օրենքի նախագիծը պատրաստ է, ուղարկված է ԱԺ եւ կքննարկվի, թերեւս, ԱԺ սեպտեմբերյան առաջին նստաշրջաններից մեկում:

Անցած տարիների ընթացքում միջազգային կազմակերպությունների միջոցներով հայ փախստականների համար կառուցվել է 1968 կոթեջ, այդ թվում 392-ը գերմանական, 96-ը նորվեգական կազմակերպությունների, 1480-ը ՄԱԿ-ի կողմից տրամադրված միջոցների հաշվին: Չնայած դրան, փախստականների 14 հազար ընտանիք դեռեւս բնակվում են ժամանակավոր կացարաններում: Այս տարի նրանց համար կկառուցվի եւս 300-400 տուն ՄԱԿ-ի եւ, որ առավել ուշագրավ է, ՀՀ կառավարության ֆինանսավորմամբ: Սա առաջին նախադեպն է անցած տարիների ընթացքում, երբ ապահովելու խնդիրները: Մնացած հարցերում, ըստ նրա, փախստականների կարիքները գրեթե չեն տարբերվում Հայաստանի քաղաքացիներին հատուկ դժվարություններից, չհաշված այն, որ օրակարգի մեջ է մնում մեծահասակ փախստականներին անհանգստացնող լեզվական խոչընդոտը, որը հաղթահարված է երեխաների պարագայում:

1998 թ. դեկտեմբերի տվյալներով, աշխատանքով ապահովված չեն մոտ 55 հազար փախստականներ, թեպետ զբաղվածության կենտրոններում պաշտոնապես գրանցված են նրանցից 6 հազարը: Փախստականների վարչությունը գործնականում համագործակցում է պատանդների պաշտպանության ֆոնդի, մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության հայկական կենտրոնի եւ փախստականների հիմնադրամի հետ, միջազգային կազմակերպություններից՝ ՄԱԿ-ի կառույցներին զուգահեռ, OXFAM եւ Հայ կաթոլիկ օգնության ծառայություն կազմակերպությունների հետ:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հոգեկան հիվանդ մարդասպանն առայժմ չի խոսում

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոգեկան հիվանդ մարդասպան Միսակ Սահակյանը հիվանդանոցից տեղափոխվել է թիվ 1 քննչական մեկուսարանի բուժմաս: Հետաքննությունն արդեն նշանակել է դատահոգեբուժական փորձաքննության անցկացում: Հիշեցնենք, որ Միսակ Սահակյանի նկատմամբ քրեական գործ է հարուցվել ՀՀ ՔՕ 99-րդ հոդվածով (մաս 4,6 երկու կամ մի քանի անձանց դիտավորյալ սպանություն կատարված առանձնակի դաժանությամբ), հուլիսի լույս 22-ի գիշերը նա կացնահարել է իր քրոջ 16-ամյա որդուն Վահագն Կարապետյանին եւ փորձել է սպանել քրոջը Հռիփսիմեին ու նրա երկու մյուս երեխաներին: Երեխաներից մեկը 14-ամյա Կարենը, կացինը խլել է Սահակյանից եւ վերջինիս հարվածներ հասցրել:

Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց Երեւանի դատախազության քննչական մասի այդ գործի հսկողությունն իրականացնող դատախազ Միքայել Բալղրյանը, Հռիփսիմե Սահակյանը վիրահատությունից հետո, հուլիսի 27-ի դրությամբ, դեռեւս գտնվում է ծանր վիճակում: Նրա հնգամյա աղջիկը գտնվում է բժշկի հսկողության ներքո, քանի որ կացնի հարվածից հետո նրա ձեռքը կոտրված է: Միսակ Սահակյանն ինքը, թեեւ ծանր վիճակից դուրս է եկել, առայժմ չի խոսում:

Քննությունը շարունակվում է նաեւ այն բժիշկների նկատմամբ, որոնք Սահակյանին դուրս են թողել հոգեբուժական հիվանդանոցից: Սակայն մինչեւ օրս ոչ մեկին մեղադրանք չի ներկայացվել: Գործը վարում է Երեւան քաղաքի նախկին Շենգավիթի շրջանի տարածքի դատախազ Սամվել Մնացականյանը:

ԱՄՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Քննարկվել են միջուկային անվտանգության բնագավառում համագործակցության հեռանկարները

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հուլիսի 28-ին արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանն ընդունեց ԱՄՆ պատվիրակությանը, որը գլխավորում էր պետքարտուղարության միջուկային էներգիայի հարցերով համակարգող Քերոլ Քիսլերը:

Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից, տիկին Քիսլերը ներկայացրել է Հայաստանի էներգետիկայի նախարարությունում եւ Հայպետատոմհսկողությունում կայացած հանդիպումների արդյունքները:

Կողմերը քննարկել են միջուկային անվտանգության բնագավառում երկու երկրների միջեւ համագործակցության զարգացման հեռանկարները, այդ ոլորտում ամերիկյան կառավարության կողմից տրամադրվող օժանդակության առնչվող խնդիրներ, մասնավորապես, ատոմակայանի շահագործման դադարեցման եւ ռադիոակտիվ թափոնների հարցում ԱՄՆ աջակցության առնչվող հարցեր:

Պարոն Օսկանյանն ու տիկին Քիսլերը կարեւորել են էլեկտրաէներգիայի սպառողների կողմից վճարումների կատարումը՝ արտասահմանյան ներդնողների վստահությունը շահելու եւ այդ բնագավառում ներդրումներ ներգրավելու տեսանկյունից:

Ամերիկյան կողմը բարձր է գնահատել Հայաստանի հավատարմությունը միջուկային զենքի չտարածման հարցում ստանձնած միջազգային պարտավորությունների իրականացմանը, ինչպես նաեւ Հայաստանի միացումը «Միջուկային նյութի պահպանման», «Միջուկային աղետների դեպքում պատասխանատվության մասին» միջազգային կոնվենցիաներին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չինաստանին նույնպես հետաքրքրում է հայկական պղինձը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանում Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության դեսպանատնից հաղորդում են, որ օգոստոսի առաջին տասնօրյակում Հայաստան կժամանի ՉԺՀ արդյունաբերության բնագավառի մի պատվիրակություն: Այցի գլխավոր նպատակը պղնձի արդյունահանման բնագավառում համագործակցության հաստատումն է:

ԳԴՀ դեսպանատան շենքը պատրաստ կլինի տարեվերջին

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԳԴՀ դեսպանատան շենքը, դեսպան Քարոլա Մյուլլեր Հոլթեֆրեհերի կարծիքով, պատրաստ կլինի 1998 թ. տարեվերջին: Չարենցի 29 հասցեով շենքը դուր է եկել դեսպանին, եւ նա հույս ունի, որ ապագայում դեսպանատուն այցելող հյուրերին դուր կգա նաեւ նրա ներքին հարդարանքը: «Սակայն ֆինանսների նախարարները, բացառությամբ պրն. Սանդոյանի, ժպտալով ասաց տիկին դեսպանը «Նոյյան տապանի» թղթակցին, ծանր մարդիկ են, եւ դժվար է նրանցից դրամ կորզելը»: Դա, ըստ դեսպանի, հատկապես վերաբերում է ԳԴՀ ֆինանսների նախարար Թեո Վայգելին: Ինքը ստիպված է լինում պայքարել շինարարությանը հասկացվող յուրաքանչյուր մարկի համար: Հին շենք վերանորոգելը, ինչպես սեփական փորձի հիման վրա համոզվել է դեսպանը, չնախատեսված բազմաթիվ ծախսեր է պահանջում: Իսկ դա ժամանակի կորուստ է: Հարցը բարդանում է նրանով, որ իրենք, որպես Գերմանիայի քաղաքացիներ, մեծ զգուշություն են ցուցաբերում հարկատուների փողերը ծախսելու առումով: Նման որոշումները կայացվում են երկար քննարկումներից հետո միայն:

Մինչ վթարի վերացումը ջուրը կտրվի խախտված գրաֆիկով

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՀՈՒԼԻՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կայծակի պատճառով շարքից դուրս է եկել Շորշորի ջրի պոմպակայանը, ինչի հետեւանքով ջրազրկվել են մայրաքաղաքի Աջափնյակ թաղամասը, մասամբ 16-րդ թաղամասը, Հաղթանակ գյուղը, Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի հյուսիսային մասերը: Ինչպես հայտնեցին Երեւանի քաղաքապետարանի լրատվության եւ հասարակության հետ կապերի բաժնից, վթարի վերացման աշխատանքներն արդեն սկսված են եւ կավարտվեն եռօրյա ժամկետում: Մինչ աշխատանքների ավարտը ջուրը կմատակարարվի բնակչությանը՝ խախտված գրաֆիկով:

Զեյթունի շուկայի պայթյունի համար ոչ ոք չի ձերբակալվել

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առայժմ ոչ ոք չի ձերբակալվել Երեւանի թիվ 10 (Զեյթունի) շուկայում պայթյունի գործի առնչությամբ: Այս մասին հուլիսի 27-ին հաղորդեցին ՀՀ ՆԳ եւ ԱԱՆ լրատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում: Հիշեցնենք, որ հուլիսի 24-ին նռնակի պայթյունից շուկայում տուժել է 1931 թ. ծնված մի կին (անունը չի հաղորդվում հետաքննության շահերից ելնելով): Վնասվել են նրա ոտքերն ու ձեռքերը: Դեպքի վայր կանչված հանրապետության ՆԳ եւ ԱԱՆ օպերատիվ խումբը կրպակներից մեկում հայտնաբերել է պոլիէթիլենային տոպրակում փաթաթված եւս մեկ նռնակ: Վարկածները ճշտվում են հետաքննության ընթացքում:

«Երկրամասը» ինտերնետում

ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կրասնոդարի հայկական «Երկրամաս» թերթը Ռուսաստանում հրատարակվող հայկական թերթերից առաջինը ինտերնետի ցանցում ստեղծեց սեփական էջը: Թերթի www.kuban.ru/users/cnk/erindex.shtml հասցեով տեղադրված վեբ-սայթը դեռեւս կազմավորման ընթացքում է, բայց արդեն այսօր կարելի է ընթերցել 1998 թվականին հրատարակված մի շարք համարներ:

Թերթի ինտերնետային վերջնական տարբերակը պլանավորվում է հրապարակել օգոստոսին եւ կներառի, լրագրային հրապարակումներից բացի, նաեւ քաղվածքներ հայ ժողովրդի պատմությունից, տեղեկատվական եւ այլ նյութեր՝ կապված Հայաստանի եւ հայերի հետ, հաղորդումներ Ռուսաստանի հայկական համայնքների կյանքից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581641
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

Դատավորները թույլ են տալիս, դատախազները հանդուրժում են

Սկիզբը էջ 1

Այսօր, երբ տնտեսական նոր հարաբերություններ են հաստատվում, ձեւավորվում են նոր հանցագործություններ, որոնց դատի դեպքում նախապատվությունը պետք է տրվի ազատազրկման հետ չկապված պատժամիջոցներին՝ հատկապես տուգանքներին, որովհետեւ հասարակական վտանգավորության աստիճանն այնպիսին չէ, որ հանցանք կատարած անձին անմիջապես մեկուսացնեն հասարակությունից: Բայց, ինչպես դիպուկ գնահատեց Հենրիկ Խաչատրյանը, «օրենսդրական աշխատանքի խոտանի արդյունքում», տուգանքների չափերն Ազգային ժողովը քրեական օրենսգրքի մի հոդվածում փոխում է, մյուսներում՝ ոչ: Այստեղից էլ դատապարտյալներից գանձվում են երբեմն անհեթեթ տուգանքներ՝ 100-1000 դրամի սահմաններում, իսկ դատավորներն անձնական նախաձեռնությամբ տուգանքի ձեւով պատիժ նշանակելիս ինքնակամորեն գանձում են ավելի շատ գումարներ, քան սահմանված է օրենքով: Բացի այդ, կամայական վերաբերմունքի պատճառով որոշ ամբաստանյալների ուղղիչ աշխատանքները փոխարինվել են տուգանքով՝ պատժի նպատակային ներգործությունն ապահովելու փոխարեն գանձելով որոշակի գումար: Այն դեպքում, երբ միայն դատարանը կարող է ուղղիչ աշխատանքը փոխարինել տուգանքով կամ որեւէ այլ պատժամիջոցով: Ա. Աշրաֆյանը անհողդողդ դեմքով հրապարակեց անգամ ծիծաղաշարժ դեպքեր, երբ որոշակի հանցանք կատարած մարդկանց դատապարտել են ուղղիչ աշխատանքի, երբ այդ մարդիկ գործազուրկ են. օրենքով հստակ նշված է, թե ուղղիչ աշխատանքը պետք է դատապարտյալը կրի իր աշխատատեղում, երբ գործազուրկ է, ապա, բնականաբար, ազատվում է ուղղիչ աշխատանքից: Օրինականության հսկող բաժնի պետը փաստորեն վկայակոչեց երկու տիպի խախտումներ. ա) օրենքի շրջանցմամբ կատարված կասկածելի մեղմացումներ եւ բ) դարձյալ նույն օրենքի խախտմամբ կատարված խստացումներ, այսպես՝ Իջեւանի տարածքի ժողովարանի դատավճռով Աշոտ Էլբակյանը ՀՀ քր. օր 232 հոդվածի 2-րդ մասով դատապարտվել է երկամյա ազատազրկման, մինչդեռ այդ հոդվածը սահմանում է ընդամենը մեկ տարի ազատազրկում: Հասարակական մեծ վտանգավորություն չներկայացնող արարքներ կատարած անչափահասներին եւս դատապարտել են՝ հարուցելով քրեական գործ, թե կարելի էր բավարարվել դաստիարակչական ներգործության միջոցառումներով: Մյուս բանից, դատախազությունն արձանագրում է, որ դատաիրավական բարեփոխումների նախաշեմին դատական համակարգը, մասամբ նաեւ տարածքային դատախազները պատշաճ ուշադրությամբ չեն զբաղվել իրենց աշխատանքով: Հարց է ծագում, երբ դատավորները կամ դատախազները վատ են տիրապետում տասնյակ տարիներով գործող քրեական եւ քաղաքացիական հին օրենսդրությանը, ապա ինչպե՞ս են նրանք կարողանալու յուրացնել այբը եւ ֆեն նոր օրենսգրքերի...

Հենրիկ Խաչատրյանը հանձնարարեց դատախազներին բացառել իրենց բառապաշարից «գրեթե» բառի օգտագործումը. օրենքով դատախազությունը պետք է կատարի արդարադատության հսկողական գործառույթ, որից շեղումները պետք է բացառվեն: Երբ դատախազները տեսնում են դատավորների աշխատանքի թերությունները, ապա պետք է բողոք բերեն կամ միջնորդեն գլխավոր դատախազությանը, որպեսզի նրանք միջամտեն: Որոշվեց միջնորդագիր ուղարկել նաեւ արդարադատության նախարարին, որպեսզի նա հականե հանվանե գիտենա այն դատավորներին, որոնք բազմիցս սխալներ են թույլ տալիս:

Ովքե՞ր են անհայտ բացակայողները կամ մեռած ճանաչվողները

Վճիռների եւ որոշումների օրինականությունը հսկող Լեւոն Ավետիսյանը ներկայացրեց նոր ժամանակների ծնունդ եւս մեկ դատավարությունների վիճակագրություն՝ քաղաքացուն անհայտ բացակայող եւ քաղաքացուն մեռած հայտարարող: Երբ նախկինում նման դատավճռի համար դատարան դիմողների թիվը չնչին տոկոս էր կազմում, ապա այսօր սոցիալ-տնտեսական դժվարությունների, ինչպես նաեւ տնտեսական հարաբերությունների փոփոխության արդյունքում ավելացել է այն անձանց թիվը, ովքեր դիմում են դատարան իրենց մերձավորներին կամ անհայտ բացակայող ճանաչելու, կամ մեռած: Իրազեկենք՝ քաղաքացին կարող է անհայտ բացակայող ճանաչվել, երբ նրա մասին մեկ տարի որեւէ լուր չկա, խնդրատուն իր դիմումի մեջ պետք է պարզ նշի, թե հատկապես ինչ պատճառներով է նա դատարանից ակնկալում անհայտ բացակայող կամ մեռած ճանաչել իր մերձավորին: Լ. Ավետիսյանի դիտմամբ, հայաստանյան քաղաքացիների գերակշիռ մասը դիմումում նշում է տնտեսական հիմնավորումներ՝ սեփականաշնորհել բնակարանը, փոխանցել նյութական իրավունքները, նվազեցնել կոմունալ ծախսերը, նպաստ ստանալ կամ ամուսնալուծվել: Ուշագրավ մի դիտարկում. նման հայցով դատարան դիմում են մեծամասամբ կանայք: Լ. Ավետիսյանին անհանգստացնում էր այն հանգամանքը, որ դատախազներն ինքնամեկուսացել են այս դատավարություններից՝ առանց դատախազի մասնակցության 1997 թ. դատարաններում 37 նման հայց է քննվել, իսկ 98-ի առաջին եռամսյակում՝ 4 դեպք: Նման խախտումները հիմնականում տարածված են Խորհրդային եւ Էրեբունի տարածքների ժողովարաններում: Վտանգավորն այն է, որ ժողովարանները գործերը նախապատրաստում են հապճեպ՝ առանց պարզելու այն մարդկանց շրջանակը, որոնք կարող են տեղեկություններ տալ բացակայողի կամ մեռածի մասին, հարցումներ չեն կատարում վերջիններիս բնակավայրի եւ աշխատատեղի ներկայացուցիչներին, այլ իբրեւ վերին ատյանի ճշմարտություն ընդունում են խնդրատուների տվյալները: Այսպես Արաբկիրի դատարանը անհայտ բացակայող է ճանաչել մի քաղաքացու, որը հետախուզման մեջ է ոստիկանության մեղադրանքով: Հենրիկ Խաչատրյանը վկայեց, որ անհայտ բացակայողների կամ մեռած ճանաչվածների գործերում շատ հաճախ լուրջ եւ ծանր սխալներ են թաքնվում:

Դատախազության կոլեգիայում ակնհայտ էր «դատարանի Զեւսերի» (բնորոշումը Խորհրդային շրջանի դատախազ Մանուկյանի ելույթից է) եւ «դատախազության Յուպիտերների» մրցակցությունը: Արդարադատությունը վճռող եւ վերահսկող ատյանները մրցակցում են յուրաքանչյուրը ջանալով ինքնահաստատվել, ինչն ինքնին խոստումնալից է:

ԳՅՈՒՄՐԻ

Ավելորդ տնակները կհեռացվե՞ն

Գյումրու քաղաքապետ Միքայել Վարդանյանը որոշում է կայացրել քաղաքի տարածքում տեղադրված ժամանակավոր կացարանների հաշվառումը կարգավորելու, բնակարաններ ստանալու կապակցությամբ տնակների հանձնումը հստակ իրականացնելու միջոցառումների մասին: Որոշման մեջ նշված է, որ քաղաքի 96 տարածքներում տեղադրված են 19686 ժամանակավոր կացարաններ, որոնցից 16058-ում հաշվառված են երկրաշարժից անօթեւան մնացած ընտանիքներ: Բնակիչների կողմից տնակների զբաղեցման հիմքերը պարզելիս ճշտվել է, որ մնացած 3628 տնակներում բնակվում են սեփական տան, բնակության միասնի շենքի բնակիչներ, այլ բնակավայրերից եկած եւ Գյումրիում գրանցում չունեցող ընտանիքներ: Քաղաքի տարածքը ժամանակավոր կացարաններից ազատելու, քաղաքաշինական խնդիրները հստակ իրականացնելու նպատակով բնակչության պետական ձեռնարկությանը հանձնարարվել է ժամանակավոր կացարանների հաշվառման մեջ թողնել միայն երկրաշարժի հետեւանքով անօթեւան դարձած ընտանիքներին, ինչպես նաեւ սահմանված կարգով փախստականի կարգավիճակ ունեցող քաղաքացիներին: Ոչ անօթեւան ընտանիքների հաշվառումները չեղյալ պետք է համարվեն եւ նրանց հետ գործարքներ չկատարվեն, իսկ լքված ժամանակավոր տնակ-կացարանները՝ ակտիվորեն եւ մեկամսյա ժամկետում տերերի ի հայտ չգալու դեպքում տնօրինվեն:

Քաղաքապետի որոշմամբ նախատեսվում է ընդհուպ վերաբաշխել այն քաղաքացիների բնակարանները, որոնք դրանք ստանալուց հետո 15-օրյա ժամկետում իրենց տնակը չեն հանձնի:

Գ. Մ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Կուսանոց միայն կույսե՞րն են գնում»

Ինչպես հայտնել է Սնարք գործակալությունը, 1638-ամյա բացակայությունից հետո Հայաստանում նորից իրենց գործունեությունը կսկսեն կուսանոցները: Այդպիսի նախաձեռնությամբ է հանդես եկել Մեսրոպ արք. Աշճյանը, որը մտադիր է Արագածոտնի մարզի Մուղնի գյուղի Ս. Գեւորգ եկեղեցուն կից Քրիստոսի դուստրերի տուն կառուցել: Հավանաբար փաստը շատերին զարմացրեց, իսկ թե ինչ նպատակ է հետապնդում այդ որոշումը՝ այնքան էլ պարզ չէ: Ըստ ավանդական պատմության, Հայաստանում առաջին կուսանոցը հիմնադրել է Բարդուղիմեոս առաքյալը Մեծն Ներսես կաթողիկոսի հրամանով: Այն առաջացել է քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու ժամանակաշրջանում, աշխարհիկ կյանքը մերժելու, ճգնակեցությամբ, տառապանքով եւ աղոթքներով Աստծուն մերձենալու նպատակով: Միանձնուհիները ընդունում էին կանոնադրություն, երդվում հավատարիմ մնալ կուսակրոն կյանքին: Կուսանոց մտնող կանանց տալիս էին նոր անուն, կտրում մազերը: Միջին դարերում կուսանոցը դառնում է եկեղեցու կցորդ, եւ հաճախ ծառայեցվում էր քաղաքական նպատակներին: Շատ կուսանոցներ էին նետվում պալատական խարդավանքներում պարտություն կրած բարձրաստիճան կանայք, անգամ թագուհիներ: Ասում են, որ յուրաքանչյուր գիտություն առաջանում է այն ժամանակ, երբ հասարակության մեջ զգացվում է դրա պահանջը: Այո, դեռեւս շատ հեռու չեն այն ժամանակները, երբ երիտասարդներն առանց զգացմունքի եւ որոշ դեպքերում անգամ առանց միմյանց ճանաչելու ու տեսնելու պետք է ամուսնանային, որովհետեւ այդպես էր պահանջում կարգը:

Ինչեւէ, հետաքրքիր է նաեւ իմանալ հայ աղջիկների կարծիքը կուսանոց բացելու վերաբերյալ: Շատ հետաքրքիր պատասխաններ ստացա: Ոմանք պարզապես չգիտեին կուսանոցի գործունեության մասին, ոմանք էլ ընդհանրապես չգիտեին, թե ինչ է դա: Այսպես օրինակ՝ «Փակ կուսանոց միայն կույսե՞րն են գնում», հարց տվեց մի օրիորդ, մի աղջիկ էլ փոքր մտածելուց հետո համաձայնեց. «Լավ, թող բացեն, երբ կուզեմ ինքնասպանություն գործել, այդ ժամանակ էլ կգնամ կուսանոց»:

ՄԵՐԻ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Իշխանության ապակենտրոնացում հօգուտ տեղական ինքնակառավարման մարմինների

«Տեղական ինքնակառավարման մարմինները պետք է կայանան եւ այս գործում մեծ է պետության ու նախագահի դերը», ասաց Ռոբերտ Քոչարյանը հանրապետության ավելի քան երկու տասնյակ քաղաքների ղեկավարների հետ երեկ կայացած հանդիպման ժամանակ: Կարեւորելով իշխանության ապակենտրոնացումը, նա նշեց, որ կան ժողովրդի ամենօրյա կյանքին առնչվող մի շարք խնդիրներ, որոնք տեղերում ավելի արդյունավետ եւ օպերատիվ կլուծվեն:

Հանրապետության նախագահի կարծիքով, համայնքների զարգացմանը զուգահեռ աստիճանաբար նախարարությունների, մարզպետարանների որոշ լիազորություններ պետք է փոխանցվեն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին: Խոսքը հատկապես, վերաբերում է դպրոցներին, մանկապարտեզներին, հիվանդանոցներին: «Առանց իշխանության ապակենտրոնացման, երկրում կայունություն չի լինի եւ պետությունը ապագա չի ունենա: Սա երկրի հիմքերի ամրապնդման հետ կապված քաղաքական գիծ է», ընդգծեց Ռոբերտ Քոչարյանը, ավելացնելով, որ այս քայլը ցույց կտա նաեւ, թե որքանով են համայնքները պատրաստ լիարժեք համայնք դառնալ:

Նախագահի խոսքերով, ֆինանսավորումը կշարունակվի նախկին սխեմաներով, այսինքն կառավարության կողմից, իսկ մնացած հարցերի պատասխանատուն կլինի համայնքը: Նախատեսվում է ծրագիրը վերջնականապես ավարտել մինչեւ 1999 թ. տեղական մարմինների նոր ընտրությունները:

Քննարկված հարցի վերաբերյալ իրենց նկատառումները ներկայացնելով, քաղաքապետերը հիմնականում պատրաստակամություն հայտնեցին սկսել գործընթացը: Ըստ Ռոբերտ Քոչարյանի, այսօրվանից ձեռնամուխ լինելով այդ աշխատանքներին, երեք-չորս ամիս հետո հնարավորություն կունենանք ավելի ճիշտ գնահատել իրավիճակը եւ որոշակի ճշգրտումներ կատարել:

Հանդիպման ընթացքում կարծիքներ փոխանակվեցին նաեւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների աշխատանքների բարելավման, տեղական բյուջեների ձեւավորման վերաբերյալ: Նշվեց նաեւ, որ այսուհետ նման հանդիպումները կդառնան պարբերական:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ԵՐԵՎԱՆ

Քննարկում են էներգետիկները

Հուլիսի 27-ին Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի շենքում աշխատանքները սկսեց էներգետիկայի հարցերին նվիրված առաջին միջազգային գիտաժողովը: Այն կազմակերպել է էներգետիկ ճարտարագետների միջազգային ասոցիացիայի Հայաստանի մասնաճյուղը: Գիտաժողովը կտեւի 5 օր, կքննարկվեն տարաբնույթ հարցեր՝ նվիրված մենեջմենթին եւ մարկետինգին էներգետիկայում, էներգիայի նոր աղբյուրների օգտագործմանը, գազատրանսպորտային համակարգերի արդյունավետ շահագործմանը, շրջակա միջավայրի պահպանման, վերականգնող էներգիայի նպատակային օգտագործմանը:

Մասնավորապես, պրոֆեսոր Լիպարիտ Ղուկասյանի զեկուցումը նվիրված էր ՀՀ էներգետիկական անվտանգության ապահովող գործոններին: Մերի Վորմսլյան ներկայացրեց Հայաստանի էներգետիկայում արդյունավետ միջոցառումների ֆինանսավորման հիմնախնդիրները, իսկ Շվարցը՝ էներգախնայողության ռազմավարությունը որպես գործունեության նախատեսելի ուղղություն Գերմանիայում:

Տողերիս հեղինակի զեկուցումը վերաբերում էր Հայաստանի էներգահամակարգում գազատուրբինային տեղակայանքների օգտագործման հարցերին, որի դեպքում հնարավոր է խնայել վառելիքաէներգետիկ հսկայական պաշարներ եւ լուծել մի շարք կարեւոր էներգետիկ խնդիրներ:

Հուլիսի 29-ին գիտական քննարկումները կավարտվեն, իսկ հաջորդ երկու օրերին գիտաժողովի մասնակիցները կծանոթանան մեր հանրապետության տեսարժան վայրերին՝ կայցելեն Ս. Էջմիածին, Զվարթնոց, Մատենադարան, Գառնի, Գեղարդ եւ Սեւան լիճ:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱԳԻԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Անկուսակցական նախագահը եւ իշխանության հին համակարգը

Գեղեցիկ կեցվածք վատ խաղի ժամանակ

Անցած շաբաթը կանխանշեց լուրջ վերադասավորումներ ՀՀՇ համայնքապետների հրաժարականներ եւ Վանո Սիրադեղյան-Վահան Հարությունյան առերեսումը, մեր բավական տարտամ քաղաքական քարտեզի վրա, ուր փետրվարյան մեծ հրաժարականից հետո մեծ անորոշություն է, որ ծնվում է հայաստանյան քաղաքական կուսակցությունների եւ դեմքերի ունեցած անվստահությունից սեփական եւ այլոց ուժերի հանդեպ: Նախագահական ընտրությունները ընդամենը հստակեցրին իշխանության նախորդ համակարգի կազմալուծումը. որոշումներ ընդունող պետական այրերի շրջանակը փոխվեց, սակայն ամենակարեւորը դեռ չի փոխվում այդ որոշումների ընդունման կերպը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը փակ միանձնյա գործիչ էր, որը նախընտրում էր մերձավորների նեղ շրջանակ, ընդ որում այդ շրջանակից պարբերաբար կարող էր «զոհ» տալ որեւէ մեկին կախված իրադարձությունների զարգացման պահից, ուցին, դերերը փոխվեցին, թեկուզ խաղի կանոնները առժամանակ մնացին նույնը: Պարտադրված հրաժարական եղավ, բայց դա նախագահինն էր, ոչ թե ուժային նախարարներինը, որին, անշուշտ, հետեւելու էր վարչապետինը: Կարող է թվալ՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ծրագրված թուլացնում էր իր դիրքերը: Իրականում ոչ, խաղն ավելի խորքային էր: Նախկին նախագահը, որ իշխանության էր եկել Շարժման ալիքին, հասկանում էր Շարժումն այդ տեսքով եւ ընկալմամբ արդեն խոչընդոտ է. եւ իր պատկերացումների շրջանակում ուզում էր հաղթահարել այդ բարդույթը: Նպատակը հստակ էր. իշխանության համակարգ բերել նոր դեմքերի Շարժման հետ ուղղակի առնչություն չունեցող, ըստ ամենայնի տեխնոկրատների, որոնք ավելի կառավարելի կլինեին եւ հասարակության գնահատմամբ չվարկաբեկված: Այսինքն գրեթե նույնը, ինչ ուզում է անել Ռոբերտ Քոչարյանը: Բայց Լ. Տեր-Պետրոսյանն ինքն էր ծանրաբեռնված անցյալի բեռով, ո-

...պանվել է իշխանության նախկին համակարգը: Եթե ՀՀՇ-ն բավականությամբ արձանագրում է, որ ինքը չի հեռացել իշխանությունից, ապա այլ քաղաքական ուժերը ՀՅԴ, ԻՄ, «Երկրապահ-Հանրապետական», ՀԴԿ, ՀՌԱԿ... թեեւ պաշտոններ ունեն, բայց ինչ-որ տեղ հիմնավորված պնդում են, թե իրենց դերակատարումը վճռորոշ չէ նախկին համակարգի թեթեւակի բարեփոխման համապատկերում: Ի՞նչ քայլեր ձեռնարկեց Ռոբերտ Քոչարյանը բարեփոխելու քաղաքական իշխանության համակարգը. ա) նախագահի խորհրդականների նոր ինստիտուտ, որը ինչպես ինքը խոստովանեց, դասական առումով խորհրդականների կառույց չէ, այլ ընդդիմադիրներին փակ իշխանական համակարգ ներգրավելու, մասնակի հավասարակշռություն, ժողովրդավարացում ապահովելու փորձ, որը, սակայն, նվազ արդյունավետ է, նախ՝ նախագահին իրոք անհրաժեշտ են տվյալ ոլորտին քաջ իրազեկ վերլուծաբաններ, որոնք խորհուրդներ վերլուծել ու խորհուրդներ տալ: Սակայն չէ՞ որ խորհուրդ տալն ու վերլուծելը մասնագիտական գործ է, ոչ թե քաղաքական: գ) Սահմանադրական փոփոխությունների պետական հանձնաժողովի ձեւավորումը, որն ամենակարեւոր եւ հիմնական քայլն էր, բայց այստեղ եւս եղան անորոշություններ: Հանձնաժողովի աշխատանքը չպետք է համակարգեր քաղաքական կուսակցության ղեկավարը, այլ իրավաբան-սահմանադրագետը: Քաղաքական խորհրդում կամ խորհրդականների մասնակցությամբ նախագահը կարող էր վճռական հստակեցնել նոր հայեցակարգը, իսկ Ռոբերտ Քոչարյանը նախագահական համակարգի կողմնակից է, ապա հայեցակարգը տալ հանձնաժողովին եւ արագ ու որակյալ ստանալ կամ նոր Սահմանադրություն, կամ հին փոփոխություններ: Ընդսմին՝ անգամ նախագահական հանրապետության համակարգում իրավասությունների տարանջատում պետք է:

դ) Տարածքային ինքնակառավարման քաղաքականության գծով կառույցի ձեւավորում, որը հանձնարարվեց Վահան Հովհաննիսյանին: Տարածքային ինքնակառավարումը պետության հիմքերից մեկն է: ՀՀՇ անդամ համայնքապետ Բագրատ Անդրեասյանի հրաժարականը (Շենգավիթ), Կենտրոն համայնքում ստուգումները, որ կարող են ավարտվել Արարատ Զուրաբյանի հրաժարականով քաղաքապետարանից Վահագն (Վարդգես) Հայրոցյանի ազատումը կանխանշում են հին համակարգից ձերբազատվելու փորձերը: Ո՞վ ունի իշխանություն տեղում, նա որոշում է պետության ուղին: Անգամ Երեւանի տարբեր համայնքներից մինչեւ նախագահական նստավայր ընկած ճանապարհն է հեռու, ուր մնաց մարզերից, իսկ եթե դրան գումարենք նախագահական նստավայրում որեւէ արդյունքի հասնելու փոքր հավանականությունը, արդեն պարզ կլինի ով է իրադրության տերը, կամ ո՞ւմ ձեռքում է ղեկը:

Ռոբերտ Քոչարյանն իր ասուլիսում, ի պատասխան մեր հարցի, թե վերահսկո՞ւմ է ինքը իշխանության համակարգը, պատասխանեց, որ ինքը որոշ ազատություններ տվել է, բայց խաղի կանոնները ֆիքսել է: Նշենք, որ խաղի կանոնները հին են, այդտեղ անգամ դերերը չեն փոխվել:

...ման որ ընտրյալների շրջանակը նեղ էր, իսկ զոհաբերվողների կամ քավության նոխազների թիվն աճում էր, այս հունվարին Լ. Տեր-Պետրոսյանը միայնակ մնաց: Առաջին խոշոր քավության նոխազը Վազգեն Մանուկյանն էր, ապա Համբարձում Գալստյանը (վերջինիս հետ տեղի ունեցածը պետք է վերագնահատել Լ. Տեր-Պետրոսյանի վերաբերմունքի փոփոխության լույսով. «Ղարաբաղ» կոմիտեի անդամները կորցնելով սրբազանների աղանդին առնչակից լինելու դափնիները, այլեւս անձեռնմխելի չէին): Աշոտ Մանուչարյանը, շնորհիվ իր բնատուր հատկությունների, ինքը պոկվեց շղթայից ծրագրելով մոտալուտ հեռանկարը: Հետո աստիճանաբար «Ղարաբաղ» կոմիտեից գրեթե ոչ ոք չմնաց նախագահի շրջապատում, անգամ Բաբկեն Արարքցյանին «Զինապարտության մասին» օրենքի առաջին ընթերցման ոդիսականով հասկանալ տվեց, որ անձեռնմխելի չէ: Այն ժամանակ Վազգեն Սարգսյանը ԱԺ-ում մեծամասնություն ստացավ, իսկ Բ. Արարքցյանը զգացմունքային հրաժարական տվեց, որն, իհարկե, ետ վերցրեց: Բայց ամենալուրջը Վանո Սիրադեղյանի հեռացումն էր ՆԳ նախարարի պաշտոնից 1996-ի նախագահական ընտրություններից անմիջապես հետո «Իզվեստիա» թերթին տված հարցազրույցով, ուր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը շեշտում էր, թե նա Հայաստանը ոստիկանապետություն դարձնելու միտումներ էր ցուցաբերում: Պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը հասկանում էր, որ հաջորդն ինքն է՝ հատկապես Ղարաբաղյան հիմնախնդրի վերջին քննարկումների տրամաբանությամբ: Կարող ենք պնդել, որ Ռոբերտ Քոչարյանը իբրեւ ՀՀ վարչապետ, նշանակվեց հենց այս հանգուցալուծումը ավարտելու համար: ՀՀ Սահմանադրությունը, որ Վանո Սիրադեղյանի բնորոշմամբ ականապատված է, թույլ էր տալիս Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ոչ թե միայնակ, այլ կոլեգիալ ընդունել այս որոշումը: Սահմանադրությամբ նախագահը ազատում կամ նշանակում է նախարարներին վարչապետի առաջարկությամբ՝ հոդված 55, 4-րդ կետ: Բայց իշխանավարության նման գործելակերպն անվերջ չէ, ավելի ճիշտ այն բումերանգի պես վերադառնում է դեպի հիմնադիրը: Փետրվարի 3-4-ին 2 կամ 3 ուժեղ անհատականություններ բախվերին գումարվում էին 1996 թ. սեպտեմբերի 22-ի ընտրությունների հետեւանքները, բացի այդ սխալ էր ընտրված պատճառահետեւանքային անցումը Ղարաբաղը: Հայ հասարակությունն իր գերակշիռ մեծամասնությամբ թե դրսում, թե ներսում, չէր հավատում, թե Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման խոչընդոտը ԼՂ հակամարտությունն է. բոլորն էլ (այդ թվում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը) գիտակցում էին, որ կանգառի, ապա ետընթացի պատճառը իշխանական արատավոր համակարգն էր, որը պետք է փոխվեր: Լ. Տեր-Պետրոսյանը դա չձեւակերպեց, այլ շեշտադրեց ԼՂ հակամարտության շուրջ հանգուցալուծումը ի նպաստ միջազգային կարծիքի: «Պատերազմ, թե՞ խաղաղություն» կարգախոսը հիշեցնում էր «Մահ կամ ազատություն» ՀՅԴ հարյուրամյա նշանաբանը, որը չունի տրամաբանական պատասխան: Այսպիսի կարգախոսներով ռացիոնալ լուծում անհնար է գտնել:

«Մահ կամ ազատություն» եւ «Պատերազմ, թե՞ խաղաղություն»

Հայաստանում նախընտրում են ողբերգական երանգներ, այնինչ պետք էր ընդունել «ժողովրդավարացում եւ առաջընթաց» պարզ բանաձեւը: Այս կարգախոսում ընտրված «առաջընթաց» եզրը կար նաեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի 1996 թ. նախագահական քարոզարշավում. «Հաղթանակ, կայունություն, առաջընթաց», բայց ըստ իս, այստեղ ամենավտանգավորը կայունության շեշտադրումն էր՝ առանց ժողովրդավարացման: Կայունությունը ցանկալի է, բայց այն կարող է նաեւ նշանակել ճահճացում, տեղում դոփել եւ երկյուղ նոր, վճռական քայլեր կատարելուց: Հայաստանին պետք է իշխանության համակարգի արագ ժողովրդավարացում: Քաղաքացիական, ժողովրդավարական հասարակություն արագ չես կառուցի, սակայն իշխանության կառույցների ժողովրդավարացումը առաջընթացի անհրաժեշտ եւ բավարար պայմանն է: Իներցիայի ուժը, անցյալի ժառանգությունը մեծ է:

Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահության 100-րդ օրն արդեն հաղթահարվել է, եւ հասարակության կամ քաղաքական ուժերի միակ հիմնական առարկությունն այն է, որ պահպետք է տան, այսինքն պարբերաբար վերլուծեն իրավիճակը՝ արտաքին քաղաքականություն, ներքին կյանք, տնտեսություն, հասարակություն, մամուլ եւ դրա մասին ամփոփ տեղեկություն ու հնարավոր գործողությունների ծրագիր ներկայացնեն նախագահին: Ցայժմ դա չի կատարվում, որովհետեւ խորհրդականները անցյալում ընդդիմադիր քաղաքական դեմքեր են եղել եւ բնականաբար զբաղված են համապատասխան գործունեությամբ, այսինքն իրենց կառույցների վարկանիշն են ձեւավորում: Դեռ Աստվածաշունչն է պնդում. «Նախ քո ծառը ջրիր, ապա մերձավորինը»: Ավելի արդյունավետ կլիներ նախկին ընդդիմադիր, իսկ ընտրություններում Ռ. Քոչարյանին սատարած քաղաքական ուժերին գործադիր պաշտոններ տալը, քաղաքական-կուսակցական կոալիցիայի կառավարություն արհեստավարժությամբ համեմված, որը հնարավորություն կստեղծեր դրսեւորելու նրանց ներուժը, կհաջողեին գերազանց է, կթերանային կատարելագործման ճանապարհ կանցնեին այլ պաշտոնում: Այս տեսանկյունից ամենահաջողվածն է թվում Դավիթ Վարդանյանի նշանակումը նախագահին առընթեր վերահսկողական ծառայության պետ, բայց անհրաժեշտ է նրան օժտել ինքնուրույն վերահսկողություն անցկացնելու իրավասություններով, որը թույլ կտա Դ. Վարդանյանին գործել, այլապես նա եւս կարող է վերածվել անգլիական թագուհու իր չափի մեջ:

Ռ. Քոչարյանն իր 100-րդ օրվա ասուլիսում նշեց, որ ԱԺ նոր ընտրություններից հետո թերեւս կվերանայի խորհրդականների ինստիտուտը, բայց որքան դա արագ եւ վարպետորեն արվի, այնքան արդյունավետ կլինի: բ) Քաղաքական խորհրդի ստեղծումը, ըստ երեւույթին այս քայլը պետք էր կատարել ամենաառաջինը խորհրդականների նման ինստիտուտի փոխարեն: Ընդ որում սկզբից դա բնավ այլ արժեք կունենար, եւ ոչ ՀԿԿ-ն, ոչ ԱԺՄ-ն չէին հրաժարվի մասնակցությունից: Այսօր այս խորհուրդը կարծես կրկնում է խորհրդականներին, ինչն էլ վանում է որոշ քաղաքական ուժերի: Անգամ եթե քաղաքական խորհուրդ ընդգրկվեն ոչ թե կուսակցությունների առաջին դեմքերը, որոնց մի մասը խորհրդական է, միեւնույն է, նրանք վերածվում են կրկնօրդ կառույցի

Նոր խաղի կանոններ՝ նոր դաշտում

«Վատ խաղի դեպքում լավ կեցվածք չեն ունենա», պնդում է հին իմաստությունը: Հայաստանի փակ, «ընտրյալների» կամ «անձեռնմխելիների» սկզբունքով ձեւավորված միահեծան որոշումների իշխանական համակարգը պետք է ազատականացվի, ժողովրդավարացվի, այլապես կշարունակի գործել նույն սկզբունքով, ինչ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պարագայում: Համակարգն ինքն է ընտրում իր քավության նոխազներին: Վանո Սիրադեղյանի դատախազություն կանչվելու փաստը եւ առերեսումը Վահան Հարությունյանի հետ կարեւոր մի նախադեպ է, որ Հայաստանում այլեւս չեն լինի տոտեմներ եւ տաբուներ, այլ կգործի օրենքի առջեւ պատասխանատու լինելու դրույթը: Եվ դա հիմնավորելու համար պետք չէ նոր դատավարություններ կազմակերպել: Պետք է ընտրություն կատարել՝ կուսակցությունների, տեխնոկրատների միջեւ հիմնելով սեփականը:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«ԱՐԿԱԾԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ»

Փախուստ դեպի վերադարձ

Եվ շրջում է Ռոբերտ Քոչարյանի նավակը հայոց աշխարհի քաղաքական ճահիճներում: Ջրիմուռները՝ կանաչ եւ կապտագույն, կառչում են իրենց լորձնակազմ սոսնձով նավակի ողնուցից՝ հասնելով մինչեւ տախտակամած: Նավապետի կողմնացույցը կորցրել է մագնիսը՝ սլաքներին շռայլելով առաջին ազատությունը: Ճահճահենները լոտոսի շառավիղներով հարեւանում են նավակին՝ իրենց ցամաքանման պտուղներով:

Ճահճի ջուրն անշարժ է եւ նեխած: Ռոբերտ Քոչարյանը թիակներ է փոխում, քանզի յուրաքանչյուր հին թիակ այլեւս չի գործում: Նա փորձում է փախչել ավազակների կղզյակից, որտեղ դեռ իշխում է միականանի ատամանն իր 39 թալանչիներով: Նա փորձում է գտնել մի նոր ցամաք, ուր կերեւա ազնիվ եւ նորարար:

Նավակում ոչ ոք չկա. եւ քանզի չի գործում հուշարար կողմնացույցը, նա իր ապահովության համար վերցրել է 4-5 ավանդական առնետի՝ ստիպված լինելով սպասվելիք հեղեղի շուրջ խորհրդակցել իրենց բնազդների հետ:

Ժամանակ առ ժամանակ նավապետը ետ է նայում, փորձում իմանալ, թե որչափ է հեռացել ավազակների կղզուց: Եվ ամեն անգամ հանգում է այն թախուն մտքին, որ գնալով մոտենում է նրան:

Ավազակները խարույկ վառած քեֆ են անում: Խորովում են երկու-երեք գաղափար, հաճույքով պտտում հավակնությունների շամփուրը եւ ապա բովանդակային ամեն կուլտված-պատառ վավերացնում արյունածին գինով: Նրանք կուշտ են եւ վստահ...

Նավապետը չի կարողանում հեռանալ կղզյակից: Նա արքայական օրինակով լողում է միայն ցամաքի շուրջը եւ հոգնում անսպասելի միապաղաղությունից: Կղզու ձգողության ուժը կանչում է նրան իր ահաբեկիչ ալիքներով եւ քմծիծաղում: Ողջ պատկերը հիշեցնում է խաղալիք-ուղղաթիռ, որի մարմինը ձկան թելի միջոցով կամրջված է երեխայի ձեռքին եւ հլու-հնազանդ պտտվում է մանկիկային առանցքի շուրջ: Օդաչուն չի կարողանում կտրել կապող պարանը, ուստի լուռ է, ինչպես ամեն մի ձուկ, գեթ պահպանվելու համար ստիպված է հաշտվել իրողության հետ:

Նավապետը երկար մտածում է այս զուգորդության մասին: Մերթ ցանկանում է կտրել պարանը եւ տրվել ճակատագրին... Եվ թե իր հետ նավակում լիներ մեկը, նա մեծ հաճույքով կիրականացներ իր նավապետային առաքելությունը՝ ազատել այդ մեկին խորտակելով իրեն: Սակայն տախտակամածն ամայի է, իսկ առնետները գնահատողներ չեն: Գնահատողները մյուս կղզում են. այնտեղ, ուր մշտապես ներթափանցում էին քառասուն ավազակները՝ թալանելով բոլորին եւ քանդելով հազար կուռքեր: «Գուցե հարկ էր նախ իրենց կուրացնել, մտածում է նավապետը, չէ՞ որ նրանք տեսել եւ հիշում են բոլորին»: Եվ նրա հիշողության մեջ, ինչ-որ ամպամած վերեւներում սկսում են սավառնել հազարագանձ սնդուկները եւ հազարաթիվ դագաղները... «Իսկ միգուցե նրանց աչքերում սպասելի՞ն է եւ ընդ որում՝ հենց ինձանից», փորձում է ինքն իրեն հանգստացնել նավապետը, սովորականի պես պտտվելով ավազակների կղզյակի շուրջը: Եվ երբ նա սկսում է լրջորեն խորանալ իր բորբոքված երեւակայության մեջ, ապա հանկարծ ծագում է մեկ այլ միտք...

Մերթ նա մտածում է՝ իսկ ի՞նչ արժեն այդ աչքերը եւ ի՞նչ օգուտ նրանք կարող են տալ ինձ, եւ թեկուզ իրենք իրենց...

Եվ այսպես, Հռոդոսյան կոթողի նման մեկ ոտքով մի կղզում, մյուսով՝ մյուս, նա շրջում է հայրենյաց ճահիճներով եւ մտածում...

Գիշերով նա դառնում է ավելի ուժեղ, քանզի մտածում է, որ կա դեռ մի քանի ժամ վճռական գործողությունների համար: Հո կրկին գիշերը չէ՞մ փախչելու...

Գիշերները նա հարյուր հազար անգամ նախագծում է այն ռումբը, որն ունակ է մեկ վայրկյանում ոչնչացնելու ավազակների կղզին՝ ավազակներով, գանձերով, դիակներով եւ վկայություններով հանդերձ: Լուսայգի առաջին շողերի հետ մեկտեղ նա բացում է աչքերը եւ յուրաքանչյուր անգամ հանգում այն մտքին, որ վտանգված է ապրելու անձի մասնատում:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Համաձայն Վաշինգտոն համալսարանի եւ Ամերիկայում թուրքական կառավարության ներկայացուցիչների միջեւ փոխանակված նամակների պատճենների, որոնք պատահաբար իմ ձեռքում են հայտնվել, Վաշինգտոն համալսարանը գործնական արշավ է ծավալել ձեռք բերելու թուրքական կլորիկ մի գումար: Պատմությունը սկսվում է անցյալ տարվա սեպտեմբերի 2-ից, երբ արվեստի եւ գիտությունների քոլեջի դեկան Ջոն Սիմփսոնը նամակ է հղում Լոս Անջելեսում Թուրքիայի գլխավոր հյուպատոս Հայրեթ Յալավին եւ հաղորդում, որ մերձավորարեւելյան լեզուների եւ քաղաքակրթության ֆակուլտետի թուրքերեն լեզվի բաժնում թափուր տեղ կա եւ ինքը լրջորեն մտածում է 1998-ի աշնանից այն հատկացնել թուրքերեն լեզվի եւ թուրք քաղաքակրթության ուսումնասիրությանը, եթե Թուրքիայի Հանրապետության հյուպատոսարանն ԱՄՆ-ում հնարավորություններ գտնի նյութական օժանդակություն ցուցաբերելու համալսարանի այդ նախաձեռնությանը: Նախնական հաշվարկներով մոտավորապես 984 հազար դոլարի նվիրատվությունը բավական է սկսելու այդ գործը, մանավանդ որ համալսարանը եւս մտադիր է նույնքան գումար ներդնել այդ ծրագրի իրականացման համար:

22 օր հետո, 1997 թ. սեպտեմբերի 24-ին, համալսարանի ղեկավարությունը երկրորդ նամակն է հղում թուրք հյուպատոսին փորձելով էլ ավելի շարժել թուրքերի հետաքրքրությունը, չիմանալով որ նրանք առավել լրջորեն են շահագրգռված ամերիկյան ակադեմիական շրջանակներում «հենակետեր» ունենալու հեռանկարներով: Երկրորդ նամակում համալսարանի պրեզիդենտը գրում է. «Ինչպ[illegible]ն հասկանում եմ, թուրքական [illegible]ռավարությունը պատրաստվ[illegible] հազար դոլարի առաջ[illegible]ն [illegible]րատվություն կատարել [illegible] համալսարանում թուրքակ[illegible] ուսումնասիրությունների կենտ[illegible]ի հիմնադրման: Ես ոգեւորված եմ նման հեռանկարից եւ եթե թուրքական կողմը կատարի այդ քայլը, ես պատրաստ եմ եւս 50 հազար դոլար ավելացնել այն գումարին, որ դեկան Սիմփսոնը խոստացել է իր նամակում»:

Երեք շաբաթ անց երրորդ նամակն է հետեւում (հոկտեմբերի 15 թվակիր), այս անգամ ստորագրված միջազգային ուսումնասիրությունների Ջեկսոն դպրոցի տնօրեն դոկտ. Ջիր Լ. Քաքարակի կողմից: Նա թուրք կառավարությանը 750 հազար դոլարի պաշտոնական հայց է ներկայացնում խոստանալով 1 մլն դոլար համալսարանի կողմից ներդնել (50 հազարը կանխիկ, իսկ մնացածը համապատասխանաբար Թուրքիայից գումարները ստանալու դեպքում): Կանխիկ գումարը համալսարանի պրեզիդենտի գրասենյակից, հնարավորություն էր տալու երկու նյան եւ արդի Թուրքիայի պատմության մասնագետ դոկտ. Ռեսաթ Կասաբան, Մերձավոր Արեւելքի կենտրոնի տնօրեն դոկտ. Էլիս Գորդբերգը եւ թուրքական ուսումնասիրությունների կենտրոնից մի ներկայացուցիչ, որի անունը ցարդ հայտնի չէ:

Հետաքրքիր է, որ այս անգամ համաձայնության նախագիծը չի ներառում նախորդ համալսարանների դեպքում ներկայացված այն պահանջը, որ կենտրոնի ղեկավարը պարտավոր է սիրալիր հարաբերություններ պահպանել թուրք ակադեմիական շրջանակների հետ: Լոս Անջելեսի եւ Բերքլիի Կալիֆոռնիա համալսարաններում նման ծրագրերի ձախողումը երեւի ավելի շրջահայաց է դարձրել թուրքերին: Այնուամենայնիվ, նախագծի վերջին նախադասությունը բավականին խորհրդավոր կերպով նշում է, որ «համաձայնագրում կարելի է փոփոխություններ մտցնել երկու կողմերի (Վաշինգտոն համալսարանի եւ Թուրքիայի կառավարության Մ. Նահանգներում իր դեսպանատան միջոցով) փոխադարձ պայմանավորվածությամբ»: Եթե, սակայն, ինչ-որ երրորդ կողմի ազդեցությամբ համալսարանը որոշի այնպիսի փոփոխություն մտցնել, որ թուրքերի սրտով չլինի, այնժամ համալսարանի խորհուրդը կարող է մասնաշեղ... [continued below]

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

ԱՄՆ-Թուրքիա. Ո՞ր կողմն է ավելի շահագրգռված

Հայտնի է, որ թուրքական կառավարությունը թուրքական ուսումնասիրությունների կենտրոնների համար նոր շուկաներ բացելու մոլուցքից դրդված ոչ ջանք ու եռանդ, ոչ էլ նյութական միջոցներ է խնայում: Սակայն պարզվում է, որ ամերիկյան կողմը պակաս փութկոտ շահագրգռվածություն չի ցուցաբերում: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացվող Հարութ Սասունյանի հոդվածը հուլիսի 23-ի «Կալիֆոռնիա կուրիերի» էջերից:

կողմերի միջեւ համաձայնագիրը ստորագրելուց անմիջապես հետո սկսել դասընթացները:

Վերջապես չորրորդ նամակն է հետեւում: Դոկտ. Քաքարակը գրում է թուրք դեսպան Նուզհեթ Կանդեմիրին, որ ծրագիրն իրականանալու ճանապարհին է: «Համաձայնագրի շուրջ խորհրդակցելու համար ես պատրաստ եմ Վաշինգտոն թռչել, եթե դուք հարմար եք գտնում նման քայլը»: Նամակին նա կցում է համաձայնության նախագիծը (փետրվարի 2 թվակիր), որը պահանջում է 250 հազար նախնական գումարի հայթայթում առաջիկա երկու տարիների ընթացքում նման երկու հայթայթումների խոստումով:

Թուրքական ուսումնասիրությունների ծրագիրը հովանավորելու է Թուրքիայի, թուրքերենի եւ թուրքական մշակույթի վերաբերյալ դասընթացները, գիտնականների փոխադարձ վերապատրաստումը, հասարակական զանազան միջոցառումների անցկացումը, գրքերի ձեռքբերումը եւ հրատարակումը, ինչպես նաեւ հարակից խնդիրները: Թուրքական ֆոնդի տնօրինման աշխատանքները դրվել են դոկտ. Քաքարակի ուսերին: Նրան պետք է իրենց խորհուրդներով օժանդակեն Օսմանյան եւ արդի Թուրքիայի պատմության մասնագետ ...

... մասնաշեղլով նվիրատվության հիմնական նպատակը, պահանջել, որ փոփոխությունները լինեն այնքան մոտիկ այդ պահանջներին, ինչքան հնարավոր է: «Հատկացված ֆոնդի անվանումը պետք է մնա անփոփոխ եւ ծառայի իր սկզբնական նպատակներին»:

Հնարավոր մի որեւէ հայ իրավաբան կարող է պայմանագրի այս հատվածի վերաբերյալ շատ տարակարծիք նյութեր հավաքել երկու կողմերին նեղը գցելու համար: Քանի դեռ համաձայնագիրը վերջնականապես չի կնքվել, ցանկալի պիտի լիներ, որ բողոքի նամակներով մեր վերաբերմունքն արտահայտեինք այդ ծրագրի հանդեպ եւ ժամ առաջ դրա առաջն առնեինք:

Իտալացիների հակաբյուրոկրատական քարտը

Իտալացիների համար շուտով տխուր հուշ կդառնան կոմունալ ծառայությունների վճարումների ժամանակ, փոստում կամ ոստիկանատանը, պաշտոնյաների հետ հանդիպում ունենալու դեպքում գոյացող երկար հերթերը: Այս բնագավառում զգալիորեն առաջ անցնելով մյուս եվրոպացիներից, իտալացիները մոտ ժամանակներս կունենան ինքնության էլեկտրոնային քարտեր, որոնք կպարունակեն բազմաթիվ տեղեկություններ՝ սեփականատիրոջ քաղաքացիական կացությունը, սոցիալական ապահովության համարը, հարկային կոդը, ստորագրությունը եւ այլն: Ցանկության դեպքում կարող է նշվել նաեւ քարտի տիրոջ արյան խումբը:

Ինքնության նոր վկայականը նման է վարկային քարտի եւ ունի նաեւ գունավոր լուսանկար: Այս ոլորտում հեղաշրջում մտցնող ինքնության էլեկտրոնային քարտը վերջ կդնի Իտալիայի վարչական ծառայությունների հիրավի կաֆկայական դժոխքում քաղաքացիների հարկադիր տանջալի սպասումներին: Քարտը հնարավորություն կտա առավելագույնս պարզեցնել քաղաքացու եւ հանրային ծառայությունների հարաբերությունները: Վկայականների ստացումը, տուգանքների կամ կոմունալ ծառայությունների գումարների վճարումը կարող են իրականացվել մեկ ակնթարթում: Դրա համար հարկ կլինի ինքնության վկայականը պարզապես սահեցնել էլեկտրոնային բազմաթիվ մեքենաներից որեւէ մեկի մեջ, որոնք շուտով կտեղաբաշխվեն ամբողջ Իտալիայում: Այս տպավորիչ նորամուծությունը նախատեսված է հանրային կառավարման նախարար Բասանինիի ծրագրած միջոցառումների թվում: Իտալիայի խորհրդարանում այս տարվա հունիսին ընդունված նոր օրենքի նպատակն է իտալացիներին ազատել

երկրի ամենամեծ չարիքներից մեկից՝ բյուրոկրատիայից: Ընդհանուր առմամբ, հանրային կառավարման բարեփոխման նպատակով կիրառվելու են նոր տեխնոլոգիաներ: Այսպես, պաշտոնյաները, ցանկության դեպքում, կկարողանան աշխատել տանը, համակարգիչներով միանալով իրենց աշխատավայրին: Մի խոսքով, Իտալիայում կառավարման համակարգը մեկ հարվածով 19-րդ դարից անցնում է 21-րդ դար:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաստանի եւս 6 նախարարներ հրաժարական տվեցին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր հրաժարական տվեց Վրաստանի ֆինանսների նախարար Միխաիլ Չկուասելին, հաղորդել է Վրաստանի ֆինանսների նախարարության մամլո ծառայությունը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, 28-ամյա Միխաիլ Չկուասելին Վրաստանի ներկայիս կառավարության ամենաերիտասարդ նախարարն էր: Նա առաջինն արձագանքեց Վրաստանի պետնախարար Նիկո Լեկիշվիլու՝ շաբաթ օրը կաբինետի բոլոր անդամներին ուղղված կոչին՝ կամավոր պաշտոնից հրաժարվելու եւ երկրի նախագահին բարեփոխումների կուրսը շարունակելու համար նոր կառավարություն կազմավորելու հնարավորություն ընձեռելու մասին: Նիկո Լեկիշվիլին պաշտոնապես հրաժարական էր տվել կիրակի օրը: Նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն այդ որոշումն անվանել է «արիական քայլ»: Հավաստի աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների համաձայն, Վրաստանի կառավարության եւս 5 նախարար՝ արդարադատության, էկոնոմիկայի, կրթության, տրանսպորտի, շրջակա միջավայրի պահպանության նախարարներն այսօր հրաժարականի դիմում են ներկայացրել: Վրաստանի կառավարությունում ընդամենը 20 նախարարի եւ մեկ պետնախարարի պաշտոն կա:

ԱՄՆ-ի վարչակազմը պաշտպանեց թուրքական նախագիծը

ԱՆԿԱՐԱ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ը պաշտոնապես պաշտպանել է կասպյան ավազանի նավթը եւ Թուրքմենստանի բնական գազը Բաքու-Ջեյհան ուղեգծով համաշխարհային շուկաներ փոխադրելու թուրքական նախագիծը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին ասվում է Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելին ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի հղած ուղերձում, որն այստեղ նրան է հանձնել նորանկախ պետություններին օգնություն ցույց տալու հարցերի գծով ԱՄՆ-ի նախագահի եւ պետքարտուղարի հատուկ խորհրդական Ռիչարդ Մոռնինգսթարը: Անկարայում պատասխանելով լրագրողների հարցերին, նա հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ը կողմնակից է Կասպիականի «սեւ ոսկու» մասնակարարմանը մի քանի ուղեգծերով, սակայն նախապատվությունը տալիս է Բաքու-Ջեյհան ուղղությանը»: Միեւնույն ժամանակ, ամերիկյան ներկայացուցչի խոսքերով ասած, Վաշինգտոնը վճռականորեն դեմ է տարածաշրջանի նավթի պոմպամղմանը Իրանի տարածքով: «Անցած շաբաթ Թեհրանի իրականացրած հրթիռային փորձարկումները եւ այդ քաղաքի քաղաքապետին հնգամյա ժամկետով բանտարկության դատապարտելը, ընդգծել է նա, վկայում են, որ Իրանում քիչ բան է փոխվել»:

Ստեղծվելու է Ադրբեջանի վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարություն

ԲԱՔՈՒ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐԲ: Բաքվում մոտ ապագայում կավարտվեն վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարության ստեղծման աշխատանքները: Նախատեսվում է, որ նախարարության ստեղծումից հետո եւս նավթային պայմանագրերի կնքմամբ կզբաղվի ԱՀՊՆԸ-ը, սակայն այդ գործընթացը կկարգավորվի նախարարության կողմից: Բացի այդ, մոտ ապագայում կստեղծվի մեկ նախարարություն եւս՝ տրանսպորտի նախարարությունը, ինչը պնդում են Եվրահանձնաժողովն ու Համաշխարհային բանկը:

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Սուդանի նախագահը ստորագրել է նոր սահմանադրությունը

Սուդանի նախագահ Օմար Բեշիրը ստորագրել է երկրում նոր սահմանադրություն գործադրելու հրամանագիրը եւ կոչ է արել արտասահմանում գտնվող բոլոր այլախոհներին եւ ընդդիմադիրներին վերադառնալ Սուդան եւ մասնակցել ազգային վերաշինությանը, հաղորդում է լիբանանյան «Monday Morning» շաբաթաթերթի հուլիսի 6-ի համարը:

Նախագահը նոր սահմանադրությունը ստորագրել է հանրապետական պալատում հեղափոխության 9-րդ տարեդարձի առթիվ տեղի ունեցած հանդիսավոր արարողությունների ժամանակ, որոնց ներկա են եղել Քաթարի էմիր շեյխ Համադ Բին Ալ-Թանին եւ պատվիրակություններ Լիբիայից, Սիրիայից, Չադից եւ Լիբանանից: Նա նշել է, որ հաջորդ փուլը ներառելու է (մայիսին անցկացված հանրաքվեում ձայների 96,7 տոկոսով ընդունված) նոր սահմանադրության դրույթների կենսագործումը, որն աննախադեպ իրավունքներ է ընձեռում քաղաքացիներին առանց «էթնիկական, ռասայական կամ մշակութային սահմանափակումների»:

Դրանից առաջ, սակայն, «Էլ Ռայ էլ Աամ» («Ընդհանուրի կարծիք») օրաթերթում տպագրված հայտարարության մեջ արդարադատության նախարար Ալի Մոհամեդ Օսման Յասինը նշել էր, որ քաղաքական աշխուժությունը դեռեւս անօրեն է համարվում մինչեւ կուսակցություններ կազմելու վերաբերյալ նոր օրենքի հրապարակումը եւ զգուշացրել, որ խախտողները «խստորեն կպատժվեն»:

Զենքը Վաշինգտոնից Իսրայել եւ ապա Չինաստան

«Մոնիտորին» պետք է ողջունել «Ամերիկյան զենքը վաճառվում է Չինաստանին» (հուլիսի 22-ի համարում) հոդվածի տպագրության համար», գրում է «Քրիսչըն Սայընս մոնիտոր» թերթի հուլիսի 27-ի համարում «Վաշինգտոն Ռիփորթ օն միդլ իսթ ըֆերզ» հանդեսի խմբագիր Շոուն Տվինգը: Չինացիների ձեռքում ամերիկյան զենքի հայտնվելու փաստը վերջերս շատ է արծարծվում Ամերիկայում: Տարբեր առիթներով Կոնգրեսի անդամներն ու պետքարտուղարության պաշտոնյաները հրապարակային ելույթներ են ունեցել ազդարարելով, որ հետաքննում են այն ասեկոսեները, որ Իսրայելն Ամերիկայից ստացած զենքերը վերավաճառում է Չինաստանին: Նրանք նույնիսկ ապացուցելու դեպքում պատրաստակամություն են հայտնել համապատասխան պատժիչ միջոցներ ձեռնարկել Իսրայելի դեմ: Հուլիսի 22-ի համարում տպագրված հոդվածում ըստ նամակագիր Տվինգի, հեղինակն ապացուցել է, որ իրոք Իսրայելը ամերիկյան ռազմական տեխնոլոգիա է վաճառում Չինաստանին եւ որ դա այնքան ակնհայտ է հետախուզության եւ պաշտպանության ոլորտներում, որ բացեիբաց գրվում է այդ կազմակերպությունների մամուլի օրգաններում: Բայց հակառակ դրան, օրենսդիր եւ գործադիր մարմինների ոչ մի անդամ գործնական քայլեր չի գործադրել Իսրայելի դեմ: Ժամանակն է, որ մեր կողմից ընտրված պաշտոնյաներն Իսրայելին հասկացնեն, թե այդպես շարունակել չի կարելի, եզրակացնում է նամակագիրը:

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Ազգային գրադարանը՝ հատուկ նշանակության օբյեկտ

Վերջապես մամուլը եւ մասամբ հասարակությունը խոսեցին Ազգային գրադարանի մասին: Ինչ խոսք, ոչ գրադարանի շենքային պայմանների անբարվոքությունը, ոչ մութ տարիներին առաջացած գրքերի դասակարգման խառնաշփոթը, ոչ նոր գրականության հոսքի դադարը, ոչ էլ նախկինից ժառանգված կառուցվածքային անհեթեթությունները ի զորու չեղան այդքան արագ եւ այդքան բուռն հուզելու հասարակական շերտերը, ինչպես սովորական առօրեական վեճը եւ դրանից ծնված բամբասանքը:

Համենայն դեպս, չկա չարիք առանց բարիքի: Նախարարության հանձնաժողովն արդեն 4-րդ անգամն է այցելում գրադարան, ասել է թե՝ մտահոգությունը խորն է:

Արտաքինից ոչինչ չի մտնում գրադարանի գրասենյակներում կատարվող ահռելի աշխատանքը: Հուլիսի 27-ին հավաքված գիտխորհրդին տարբեր բաժինների վարիչները զեկուցեցին երկու տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքների մասին, այն է՝ հայկական եւ ռուսական ամսագրերի (առայժմ միայն ամսագրերի) հետադարձ համալրում (ընդ որում անձնական կապերի շնորհիվ), գրքերի վերահաշվառում, պահեստներում կուտակված հսկայական գրականության հաշվառում եւ տեսակավորում: Մի քանի բաժին՝ հատուկ գրականության եւ օտարալեզու գրականության բաժինները միացվել են ընդհանուր ընթերցասրահին: Այսպիսով, մի տեղում են կենտրոնացվում բոլոր տեսակի գրքերի մշակումն ու սպասարկումը: Մյուս կողմից, ընթերցողը ստիպված չէ առաջին հարկից չորրորդ հարկ վազել մի էջ օտար լեզվով կարդալու համար: Կազմվում է մի շարք գիտական ամսագրերի բովանդակային, ինչպես նաեւ հայ գրականության անվանական մատենագիտություն: Այս ամենը պատրաստվում է էլեկտրոնային տարբերակով: Դրանց կողքին գրադարանը ձեռնարկել է ՀՀ կարեւոր օրաթերթերի էլեկտրոնային տարբերակների տարեկան ժողովածուի պատրաստումը՝ տեղի տնտեսման եւ տեղափոխման հեշտությունը հաշվի առնելով եւ իբրեւ հակամիջոց թղթի պահպանման դժվարության: Գեւորգ Տեր-Վարդանյանն առաջադեմ հայացքների տեր մտավորական է: Նրա համար ինտերնետից օգտվելու հնարավորություն ստեղծելը նոր գրքեր ձեռք բերելուն հավասար է: Այսօր գրադարանում տեղադրված է 32 համակարգիչ, որոնցից ոչ մեկը պետության վաստակը չէ: IREX ծրագիրը ֆինանսավորում է ինտերնետային կապը մինչեւ սեպտեմբերի վերջ: Հետո՞... հետոն գիտի:

Մարդիկ ասում են, թե միայն իրենց դիակի վրայով թույլ կտան մտնել սրահ եւ «փոշիացնել» եղած գրականությունը, զարմանում ես, թե 89-ի կողոպուտից եւ դրանից առաջ ու հետո անհետացած գրքերի պատճառով ինչու ոչ մի դիակ չփռվեց, եւ ոչ էլ այն ժամանակ, երբ ակադեմիայի գրադարանում պահվող 575 արժեքավոր գերմաներեն ձեռագրերը անհատույց հանձնվեցին ԳԴՀ-ին իբրեւ նրանց ազգային սեփականություն: Հարց է ծագում, թե ում ազգային սեփականությունն են Գյոթինգենի գրադարանում պահվող 200 հայերեն ձեռագրերը: Ինչեւէ, հարցը մնում է բաց, իսկ մենք վերադառնանք գրադարանին:

Գիտխորհրդում շատ սուր կերպով դրվեց նոր գրքեր ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը: Քանի դեռ չկան հրատարակչության եւ գրադարանների մասին օրենքները, խոսք չի կարող լինել հրատարակչություններից գրադարաններին պարտադիր օրինակների առաքման մասին: Ըստ պրն Տեր-Վարդանյանի, ընդամենը 1500 դոլար է անհրաժեշտ փոխանցել Մոսկվայի գիտական գրադարանների բաշխիչին, որպեսզի նա գրադարանի համար կոմպլեկտավորի եւ առաքի անհրաժեշտ գրականությունը: Իհարկե, խոսքն առավելագույն անհրաժեշտ գիտական գրականության մասին է եւ ոչ գեղարվեստական գրականության այն գլուխգործոցների, որոնք նախկինում հայտնի պատճառներով չեն հրատարակվել, հիմա էլ հրատարակվում են, բայց գրադարանի համար ֆինանսական պատճառներով անմատչելի են: Տնօրենի հաշվարկներով, գրադարանի լիարժեք գործունեության համար տարեկան անհրաժեշտ է 120 հազար դոլար: Այս 120 հազար դոլարն իր պոչին շարված բազմաթիվ հարցականներով նախ եւ առաջ պետության խնդիրն է, բայց նաեւ աշխարհով մեկ ցրված յուրաքանչյուր հայի: Եթե ամեն հայ ընտանիք մի նոր հրատարակված գիրք նվիրի գրադարանին (առավելագույնը 5000 դրամի սահմաններում)...

Հանգուցյալ Սառը (1927-30 թթ. եղել է գրադարանի տնօրեն) ասում էր. «Պատկերացրեք, որ երբեմն ստիպված եմ մարդկանց լրջորեն բացատրել, որ նույնիսկ սոցիալիզմի ժամանակ գրադարաններն անհրաժեշտ են»:

Գիտխորհրդի անդամ Յու. Խաչատրյանն առաջարկեց ստեղծել գրադարանի հոգաբարձուների խորհուրդ, պատմաբան Բ. Հարությունյանը՝ Ազգային գրադարանը եւ ազգային արժեք ներկայացնող մի քանի օբյեկտներ (թատրոն, պատկերասրահ, ակադեմիա) ատոմակայանի հետ մեկտեղ հայտարարել հատուկ նշանակության օբյեկտներ: Խոսվեց նաեւ գրադարանին հանձնված բազմահարկ շենքի մասին, որը հանձնման օրից ի վեր չի շահագործվել եւ չի շահագործվի օդափոխիչ եւ հրշեջ համակարգերի անպիտանության պատճառով: Բացի այդ, ստուգված չէ շենքի սեյսմակայունությունը:

Գրադարանը կարիք ունի երիտասարդ, բանիմաց կադրերի, որոնք չեն գալիս գրադարան եւ առհասարակ գիտական օջախներ: Գաղտնիք չէ, որ եթե չլինի զինծառայության խնդիրը, քչերը գիտական թեզ մշակելու ցանկություն կհայտնեն:

Մի քանի ամսից նորից կընկնեն ցրտերը: Ցրտերի հետ կսկսվի քննական շրջանը: Գրադարանի ընդհանուր ընթերցասրահը քանի տարի չի ջեռուցվում: Տնօրենը կարող է առաջարկել միայն մեկ տարբերակ՝ տեղափոխվել փոքր, ջեռուցվող սրահներ... որոնք տանում են ընդամենը 100-150 մարդ:

Ինչ վերաբերում է տնօրենին, ապա մամուլում եւ այսուայլուր տարածված ասեկոսեներից հետո պետք է հնչեն շատ ավելի քաջատեղյակ եւ բանիմաց մարդկանց կարծիքներ, օրինակ, պատմական գիտությունների դոկտոր, ազգային գրադարանի գիտխորհրդի անդամ պրն Մուրադյանինը. «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նշանակումների մեջ Գ. Տեր-Վարդանյանի իբրեւ տնօրեն նշանակումը հազվագյուտ ճիշտ եւ զարմանք հարուցող է. ես դա ասում եմ դասական հայագիտության անունից...»:

ԻՌԵՆ ՇԱՔՈՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

«Արմինյն ֆորումը» Փարիզում

Ապրիլի կեսերին Ֆրանսիայի հայ բժիշկների միության հավաքույթին առաջին անգամ ֆրանսահայ ընթերցողին է ներկայացվել «Արմինյն ֆորում» անկախ հայկական եռամսյա հանդեսը, որ հրատարակվում է Պրինստոնում (Նյու Ջերսի) եւ անդրադառնում է հայկական ժամանակակից հարցերին (տես «Ազգ», թիվ 132): Այս մասին է հաղորդում «Արմինյն Միրոր Սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի հունիսի 27-ի համարը: Հավաքին ներկա են եղել մոտ 100 բժիշկներ եւ հյուրեր, այդ թվում «Ֆորումի» խմբագիրներ Վինսեթ Լիման, Արա Սաֆարյանը եւ տեղում ֆրանսերեն լեզվով հրատարակվող «Ժամանակակից հայոց պատմության հանդեսի» խմբագիր Ռայմոնդ Գեւորգյանը: «Միրորի» լրագրողի հետ իր զրույցում Լիման ընդգծել է երկու պարբերաթերթերի միջեւ գոյություն ունեցող համագործակցությունը եւ նշել, որ յուրաքանչյուրի խմբագրական կազմում ընդգրկված է մեկ խմբագիր մյուս թերթից: Առաջին համարում տեղ են գտել թեժ քննարկումներ ազգայնականության, սեռական պատկանելության, սփյուռքահայության ինքնության փոխհարաբերության եւ արցախյան հիմնահարցի կարգավորման գործընթացում նավթային գործոնի վերաբերյալ, ինչպես նաեւ այլ խիստ շահեկան ու հետաքրքրական նյութեր:

Հանդեսի հաջողությանը նպաստել են բարձր մակարդակի բովանդակությունը եւ ժամանակակից ձեւավորումը: Հրատարակվում է «Կոմիտաս» ինստիտուտի կողմից (Պրինստոն, Նյու Ջերսի):

Հ. Օ.

70-ԱՄՅԱԿ

Մինաս Ավետիսյանին նվիրված միջոցառումներ Շիրակում

Կիրակի օրը Մինաս Ավետիսյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված հանդիսություններ էին կազմակերպել Շիրակի մարզպետարանն ու մշակույթի բաժինը: Դրանցից առաջինը տեղի ունեցավ նկարչի ծննդավայր Ջաջուռ գյուղում, երկրաշարժից ավերված նրա նախկին թանգարանի տեղում, որտեղ

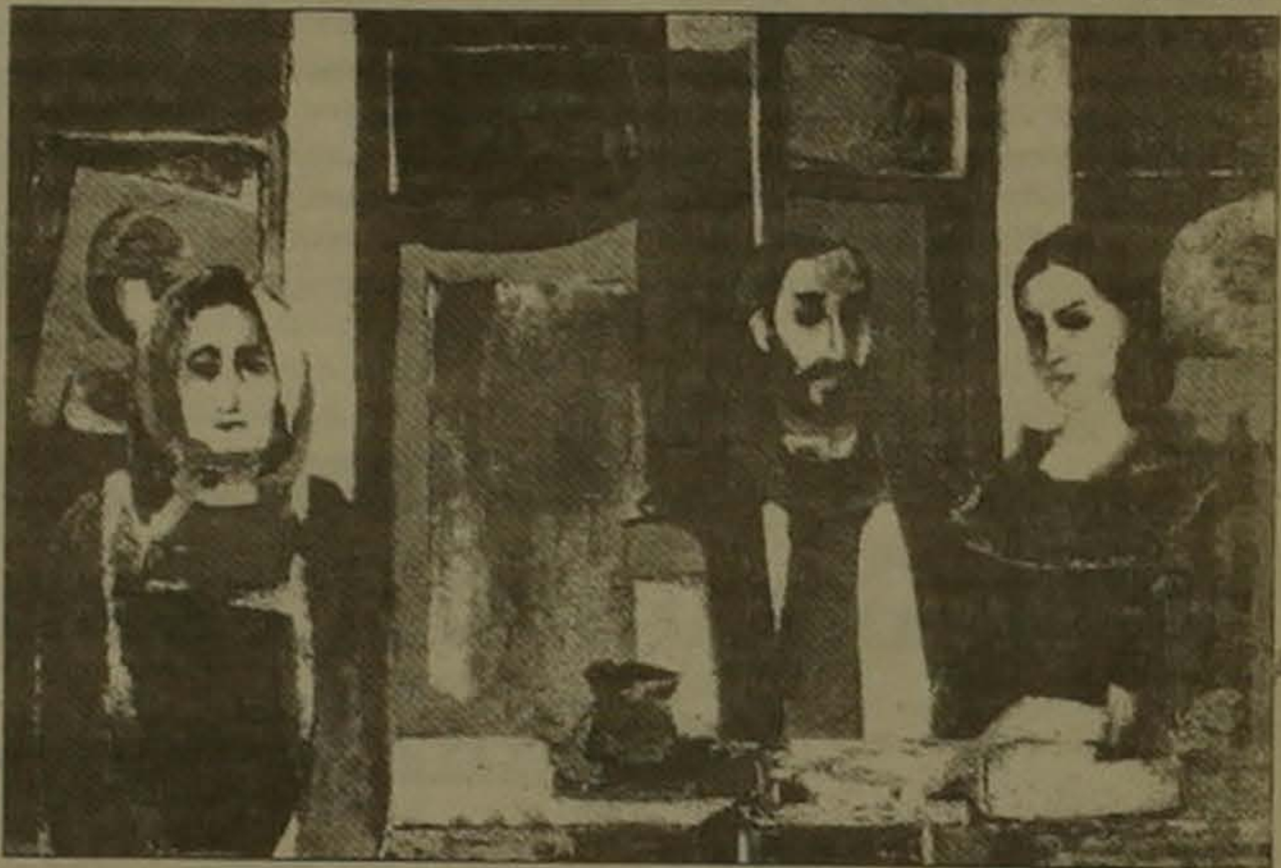

արվեստասեր մեծ բազմություն էր հավաքվել: Մեծ նկարչի ու նրա արվեստի մասին սրտի խոսք ասացին նրա համագյուղացիները, Մինասի տիկինն ու Արման որդին, հանդիսությանը ներկա ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը, ուրիշներ: Տողեր հնչեցին Ջաջուռի մեկ այլ տաղանդավոր զավակի՝ նույնպես վաղամեռիկ Աշոտ Ավդալյանի բանաստեղծություններից: Նաեւ խոսվեց գյուղի Մինաս Ավետիսյանի անվան միջնակարգ դպրոցի նոր շենքի կառուցման, մեծ արվեստագետի թանգարանի վերականգնման հարցերի մասին, որոնք վարչապետ պրն Դարբինյանը խոստացավ լուծել:

Նույն օրը հանդիսության մասնակիցները եղան Հայաստանի ազգային պատկերասրահի Գյումրիի մասնաճյուղում, Ձիթողցյանների տանը, դիտեցին այստեղ բացված ցուցահանդեսը: Ազգային պատկերասրահը կազմակերպել էր Մինասի 23 աշխատանքների ցուցադրություն: Գործերի մի մասը Ջաջուռի թանգարանի նախկին ֆոնդերից էին:

Օրվա հոբելյանական միջոցառումները եզրափակվեց մարզկենտրոնի Արվեստների պետական ինստիտուտի դահլիճում անցկացված մտերմիկ հուշ-երեկոյով:

Գ. Մ.

ԱՐՎԵՍՏԱՍԵՐ

Ստեղծագործողների բարեգործական միություն Կոտայքի մարզում

Մոտ մեկ ամիս Կոտայքի մարզում գործում է ստեղծագործողների բարեգործական միություն, որի նպատակն է ազգային մշակույթի պահպանումն ու զարգացումը:

Միության հիմնական խնդիրներից է ի հայտ բերել շնորհալի ստեղծագործողների, ինչպես նաեւ մարզում, հանրապետությունում եւ արտասահմանում բացել անվանի ու նորահայտ նկարիչների, քանդակագործների, ճարտարապետների գործերի ցուցահանդեսներ, կազմակերպել գրքերի քննարկումներ, տոնահանդեսներ, հանդիպումներ:

Նախատեսվում է նաեւ հրատարակել սկսնակ, երիտասարդ եւ հայտնի ստեղծագործողների գրքեր, նպաստել հատկապես գյուղական վայրերում մշակութային օջախների ստեղծմանը, ակումբ-գրադարանների փակ դռների բացմանը:

Միությունն իր խնդիրները լուծելու է արվեստասերների, մշակույթի գործիչների աջակցությամբ եւ իր գործունեությունը ծավալում է «Հասարակական կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքի եւ իր կանոնադրության համաձայն:

Միության անդամ կարող են դառնալ բոլոր ստեղծագործողները, արվեստով զբաղվող մարդիկ, առանց տարիքի սահմանափակման:

ԵՂԻՍԵ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Բրաբիոն սերվիսի առաջին անհատական ցուցահանդեսը

Բրաբիոն ուսումնական կենտրոնը երկրորդ անգամ շրջանավարտներ ունեցավ: Շրջանավարտներին դիպլոմներ հանձնվեցին Բրաբիոն էլիտա սերվիսում, ուր բացվել էր Վերոնիկա Թոփալյանի առաջին անհատական ցուցահանդեսը: Այսուհետեւ ֆիրմայի ֆլորիստների անհատական ցուցահանդեսներ հաճախակի կբացվեն: Բրաբիոն ֆլորա սերվիսի բնույթն այնպիսին է, որ վաճառքի հանված աշխատանքներն ինքնըստինքյան ցուցադրվում են սրահներում: Սակայն դիզայներների աշխատանքները միասին են դրվում, եւ ըստ այդմ նրանց մասին ընդհանուր կարծիք է ձեւավորվում, իսկ անհատական ցուցահանդեսները ցույց են տալիս յուրաքանչյուրի ոճը եւ նախասիրությունները: «Ինձ արվեստին շատ մոտ եմ համարում եւ աշխատում եմ պահի թելադրանքով», ասում է կրթությամբ հաշվապահ Վերոնիկա Թոփալյանը, որը Բրաբիոնում աշխատում է ընդամենը 1 տարի 6 ամիս եւ ծաղկարվեստին այստեղ է ծանոթացել: Նա ներկայացրել էր պաննոներ, կոլաժներ, թեմատիկ կոմպոզիցիաներ եւ այլն: Ծաղկի եւ գույնի, ինչպես նաեւ լրացուցիչ նյութերի միջոցով Վերոնիկա Թոփալյանը կոլորիտ է ստեղծել: Յուրաքանչյուր աշխատանք վերնագրված է, որը նրա վերաբերմունքի, տրամադրության արտահայտությունն է: Նա կարողանում է տեսնել ու զգալ եւ այդ ամենն արտահայտել ձեռքի տակ եղած նյութերով: Ծաղկահարդարման ավանդույթներ Հայաստանում չկան եւ հետեւաբար մեր ծաղկահարդարները եվրոպական ծաղկարվեստի հետեւորդներն են: Սակայն Վերոնիկայի աշխատանքները հայկականությամբ են հագեցած, օգտագործել է նաեւ մեր բնությունից առնված նյութեր (քար, չորացրած բույսեր), ինչպես նաեւ մեր մշակույթին բնորոշ խաղողը, նուռը, կճուճը... Գուցե տարիներ հետո մենք կարողանանք խոսել նաեւ ծաղկահարդարման հայկական դպրոցի մասին:

Ա. Դ.

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Սուրեն Բարսեղյան. «Հավաքականի դռները բաց են բոլոր խաղացողների առջեւ»

Արմենպրեսի թղթակցին տված հարցազրույցում ՀՀ ֆուտբոլի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սուրեն Բարսեղյանն ասաց, որ գոհ է վերջերս Ֆրանսիայում անցկացված ուսումնամարզական հավաքից:

- Հավաքի հիմնական նպատակն էր մոտիկից ծանոթանալ հավաքականի բոլոր թեկնածուներին (Ֆրանսիա մեկնեց 32 ֆուտբոլիստ), բարձրացնել թիմի ընդհանուր խաղային մակարդակը: Անհրաժեշտ է մշակել թիմի խաղային ոճը, ինչը ժամանակ է պահանջում, ասաց Ս. Բարսեղյանը: - Ես գոհ եմ ֆուտբոլիստներից, որոնք ճիշտ հասկացան մարզիչների առաջադրանքները, ինչը հնարավորություն տվեց լուծել հավաքի հետ կապված բոլոր խնդիրները: Իհարկե, դեռ մեծ աշխատանք է պահանջվում, որպեսզի կատարելագործենք մեր խաղը: Նշեմ, որ հավաքականի բոլոր թեկնածուները լավ տպավորություն թողեցին: Ասեմ նաեւ, որ հավաքին մասնակցեցին համարյա բոլոր թեկնածուները, բացի լեգեոնականներ Հարություն Վարդանյանից, Սարգիս Հովսեփյանից եւ Սարգիս Հովհաննիսյանից:

- Հայաստանի հավաքականը Ֆրանսիայում երեք խաղ անցկացրեց: Ինչպիսի՞ն է Ձեր տպավորությունն այդ խաղերից:

- Հուլիսի 5-ին մենք չկարողացանք ընկերական խաղ անցկացնել, քանի որ մրցակիցը չներկայացավ: Ինչ վերաբերում է հուլիսի 8-ին «Նիսի» եւ 12-ին «Կաննի» հետ խաղերին, ապա ես գոհ եմ դրանցից: Առաջին մրցավեճում մենք հաղթեցինք 3:0 հաշվով (Նիկոյան, Գասպարյան, Միքայելյան), երկրորդն ավարտվեց ոչ-ոքի 1:1 (Միքայելյան), բայց մենք մոտ էինք հաղթանակին նաեւ այս դեպքում:

- Սովորաբար ընկերական խաղերում արդյունքն այնքան էլ կարեւոր չէ:

- Թույլ տվեք չհամաձայնվել: Եթե խոսք գնար ակումբի մասին, միգուցե, բայց ազգային հավաքականը բոլոր խաղերում պետք է ազգային ոգով խաղա, սա լրիվ այլ դեպք է:

- Պրն Բարսեղյան, Դուք հնարավորություն ունեցաք Ֆրանսիայում դիտելու աշխարհի առաջնության խաղերը: Մրցաշարն ի՞նչով հարստացրեց Ձեր մարզչական փորձը:

- Եւս մեկ անգամ համոզվեց, որ ժամանակակից ֆուտբոլում տակտիկայի տեսակետից գաղտնիք չկան: Մրցաշարը թիմային խաղ, որը հիմնված է խաղացողների անհատական վարպետության վրա: Դրա օրինակները մենք տեսանք Ֆրանսիայի, Բրազիլիայի, Հոլանդիայի եւ այլ թիմերի խաղում:

- Մինչեւ Հայաստանի ազգային հավաքականի պաշտոնական խաղերը քիչ ժամանակ է մնացել, իսկ Եվրոպայի առաջնության ընտրական մեր 4-րդ խումբը երեւի թե ամենաուժեղն է:

- Այո, մեր մրցակիցների թվում են Ֆրանսիայի, Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի հավաքականները: Հայաստանի ֆուտբոլիստները առաջին անգամ խաղալու են աշխարհի չեմպիոնների հետ: Ֆրանսիայի հավաքականին ներկայացնելու կարիք, կարծում եմ, չկա, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի թիմերին, որոնք ծանոթ են մեզ:

Մենք առավելագույնս կօգտագործենք այն ժամանակը, որն ունենք, բայց դրա համար նաեւ պետք է որ հաստատվի ազգային առաջնության օրացույցը: Ես հատուկ ուզում եմ նշել, որ մենք միշտ ուշադիր կհետեւենք բոլոր խաղերին, եւ ոչ մի տաղանդավոր ֆուտբոլիստ «խաղից դուրս» վիճակում չի հայտնվի: Հավաքականի դռները միշտ բաց են բոլոր խաղացողների համար, որոնք արժանի կլինեն հանդես գալու երկրի գլխավոր թիմի կազմում:

Ինչ վերաբերում է մեր նպատակներին, ապա աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում մեր թիմի գրաված 4-րդ տեղը չափանիշ կարող է հանդիսանալ: Եթե մենք ավելի գործ տեղ գրավենք, դա անհաջողություն կհամարվի: Բոլոր դեպքերում շատ կարեւոր կլինեն Անդորրայի եւ Իսլանդիայի հավաքականների հետ երեւանյան խաղերը: Հաջող մեկնարկը հույժ կարեւոր է մեզ համար:

ԶԱՎԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ
Արմենպրեսի թղթակից

Բարի կամքի խաղերում

Նյու Յորքում անցկացվող Բարի կամքի 4-րդ խաղերն արդեն մոտեցել են իրենց ավարտին:

Ջրացատկի մրցումներում իր երկրորդ ոսկե մեդալը նվաճեց օլիմպիական չեմպիոն Դմիտրի Սաուտինը (Ռուսաստան), որը կարողացավ 10 մետրանոց աշտարակացատկերում առաջ անցնել չին ջրացատկորդներից: Բարի կամքի խաղերի կրկնակի չեմպիոնուհիներ դարձան նաեւ Սաուտինի հայրենակցուհիներ Իրինա Լաշկոն եւ Յուլյա Պախալինան, որոնք այս անգամ հաղթեցին սինքրոն ոստնակացատկերում:

Առաջին անգամ մարմնամարզության մրցումների պատմության մեջ անցկացվեցին զույգերի մրցումներ (կին եւ տղամարդ): Ֆավորիտները ռուս մարմնամարզիկներ Սվետլանա Խորկինան եւ Ալեքսեյ Նեմովը սխալներ թույլ տվեցին եւ միայն երկրորդ տեղը գրավեցին: Իսկ չեմպիոններ դարձան չինացիներ Ժի Լին եւ Քսյու Հուանը: Ռուսական մյուս զույգը Աննա Կովալյովան եւ Ալեքսեյ Բոնդարենկոն արժանացան բրոնզե մարզեւներին:

Հետաքրքիր անցան կանանց ֆուտբոլի մրցումները: Հաղթողի կոչման համար պայքարում հանդիպեցին ԱՄՆ-ի եւ Չինաստանի հավաքականները: Խաղն անցավ ամերիկուհիների գերազանցությամբ, թեեւ նրանք միայն երկրորդ խաղակեսում կարողացան իրենց առավելությունը գոլերի վերածել: 66-րդ եւ 87-րդ րոպեներին մրցակից թիմի դարպասը գրավեց ԱՄՆ-ի վերջին տարիների լավագույն ֆուտբոլիստուհի Միա Հոմը: Դաշտի տերերը հաղթեցին 2-0 հաշվով եւ նվաճեցին Բարի կամքի խաղերի չեմպիոնի կոչումը: Երրորդ տեղի համար պայքարում հանդիպեցին Դանիայի եւ Նորվեգիայի հավաքականները: Վերջինիս ֆուտբոլիստուհիները, որոնք կրում են օլիմպիական չեմպիոնների կոչումը, այս խաղում մեծ առավելություն ունեին մրցակցուհիների նկատմամբ: Սակայն նրանք չկարողացան հաղթել խաղի հիմնական ժամանակում. այն ավարտվեց 1-1 հաշվով: Լրացուցիչ նշանակված 11 մետրանոց հարվածները կատարելիս ավելի դիպուկ գտնվեցին Նորվեգիայի հավաքականի խաղացողները՝ 4-2: Նրանք էլ արժանացան բրոնզե մարզեւներին:

Ալեքսանդր Լեոնով (Ռուսաստան)- Նորման Շուստեր (Գերմանիա) մենամարտը 12-0 հաշվով հաղթեց ռուս բռնցքամարտիկը

«Մեդիսոն Սքվեր Գարդեն» մարզադահլիճում ավարտվեցին նաեւ ազատ ոճի ըմբշամարտի թիմային մրցումները: Առաջին տեղի համար պայքարում հանդիպեցին ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի հավաքականները: Ամերիկացիները ավելի ուժեղ էին թեթեւ քաշային կարգերում, իսկ ռուսները ծանրերում: Ի վերջո, նվազագույն առավելությամբ 16-14 հաշվով, հաղթեցին ԱՄՆ-ի ըմբիշները, որոնք էլ դարձան Խաղերի չեմպիոններ:

Ըմբիշներից հետո «Մեդիսոն Սքվեր Գարդենում» իրենց մրցապայքարն սկսեցին բռնցքամարտիկները: Հիշեցնենք, որ նրանց թվում է, Բարի կամքի խաղերում Հայաստանի միակ ներկայացուցիչը՝ վանաձորցի դինամոյական Վախթանգ Դարչինյանը (51 կարգ քաշային կարգ):

Խաղում են ԱՄՆ-ի եւ Չինաստանի ֆուտբոլիստուհիները

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹ

Ու՞մ կժպտա հաջողությունը

Այսօր Երեւանի «Հրազդան» մարզադաշտում Չեմպիոնների լիգայի որակավորման փուլի պատասխան խաղում Երեւանի «Երեւանն» ընդունում է Ֆինլանդիայի ՀԻԿ (Հելսինկիի ֆուտբոլի ակումբ) թիմին: Հիշեցնենք, որ առաջին խաղում, որը կայացել է Ֆինլանդիայում, դաշտի տերերը հաղթել են 2-0 հաշվով:

Երեւանյան խաղից առաջ դիմեցինք մրցակից թիմերի գլխավոր մարզիչներին՝ հետաքրքրվելով այսօրվա խաղի մասին նրանց կարծիքով: Ի դեպ, ՀԻԿ-ի մարզչին հանդիպեցինք հյուրանոցի սրահում, այնտեղ հյուրերը վերլուծում էին առաջին խաղի տեսագրությունը:

Անթի Մուրինեն, ՀԻԿ թիմի գլխավոր մարզիչ. «Կարծում եմ, որ պատասխան խաղը շատ ավելի լարված եւ հրապուրիչ կլինի, քան Հելսինկիինը, քանի որ հայ ֆուտբոլիստները սեփական հարկի տակ այլ կերպ կխաղան: «Երեւանը» տեխնիկապես շատ զրագետ, պրոֆեսիոնալ մակարդակ ունեցող թիմ է: Ձեր թիմը, մինչ Ֆինլանդիա ժամանելը, ինչպես ես լսել եմ, շատ ակտիվ նախապատրաստվել էր այդ խաղին եւ լավ տպավորություն թողեց:

2-0 հաշվով մեր հաղթանակը տանը, իհարկե, լուրջ առավելություն է, բայց ամենեւին էլ ընդհանուր հաղթանակի երաշխիք չէ: Շատ ուրախ ենք, որ մեր ֆուտբոլիստներ Վիսը եւ Կուգին երկու կարեւոր գոլեր խփեցին: Ի դեպ, Յարկո Վիսը եւ թիմի մեկ այլ խաղացող՝ Ակի Ռիհիլահտին Ֆինլանդիայի ազգային հավաքականի անդամներ են: Ինձ թվում է, որ 2-1 հաշիվը (հօգուտ «Երեւանի») տրամաբանական կլինի այս խաղի համար: Համենայն դեպս, մենք Երեւանում ավելի շատ ուշադրություն կդարձնենք պաշտպանությանը եւ հույսով եմ, որ խաղը հետաքրքիր կստացվի: Մեր ակումբը ընդամենը 50 տարեկան է դառնում, եւ ամեն մի հաղթանակ լավ նվեր է այդ հոբելյանին: Ասեմ նաեւ, որ ՀԻԿ-ը 1996-ին եղել է Հայաստանում եւ երկու խաղերի արդյունքով առավելություն հասել «Փյունիկի» նկատմամբ: Մենք միշտ ուրախ կլինենք նորից այցելել Հայաստան:

«Երեւանի» գլխավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանն իմ այն հարցին, թե ինչ կարծիք ունի այսօրվա խաղի եւ իր թիմի հնարավորությունների մասին, հակիրճ ասաց, որ կիսում է իր ֆինն գործընկերոջ կարծիքը, եւ «Հրազդան» մարզադաշտում հետաքրքիր եւ լարված խաղ կծավալվի, որտեղ թիմերից յուրաքանչյուրը կձգտի իր խնդիրը լուծել: Իսկ թե ում կժպտա հաջողությունը, միայն խաղը ցույց կտա, քանի որ ֆուտբոլն անգուշակելի է, եւ ցանկացած արդյունք հնարավոր է:

Զ. Վ.

ԹԵՆԻՍ

Շվեյցարիան եւ Իսպանիան եզրափակիչում

Անցկացվեցին Ֆեդերացիայի գավաթի, փաստորեն՝ աշխարհի կանանց թիմային առաջնության երկու կիսաեզրափակիչ մրցախաղերը:

Շվեյցարիայի Սյոն քաղաքում մրցեցին Շվեյցարիայի եւ Ֆրանսիայի թենիսիստուհիները: Աշխարհի թիվ մեկ ռակետ Մարտինա Հինգիսն ու նրա թիմակից Պեստի Շնայդերը ոչ մի հույս չթողեցին Ամելի Մորեսմոյին եւ Ժյուլի Ալարին: Դաշտի տերերը ֆրանսուհիների նկատմամբ վստահ հաղթանակ տարան 5-0 հաշվով եւ եզրափակիչին մասնակցելու իրավունք նվաճեցին:

Անհամեմատ լարված անցավ Մադրիդում կայացած մրցախաղը, որտեղ հանդիպեցին Իսպանիայի եւ ԱՄՆ-ի մարզուհիները: Այստեղ եզրափակչի ուղեգրի տերը հայտնի դարձավ միայն վերջին՝ 5-րդ խաղից հետո: Մենախաղերում հիանալի հանդես եկավ ամերիկուհի Մոնիկա Սելեշը, որը հաղթեց ե՛ւ Կոնչիտա Մարտինեսին, ե՛ւ Արանտա Սանչես-Վիկարիոյին: Սակայն իր երկու խաղերն էլ պարտությամբ ավարտեց ԱՄՆ-ի թիմի թիվ երկու թենիսիստուհին՝ Լայզա Ռեյմոնդը: Ամեն ինչ վճռեց զուգախաղը, որը 3 ժամ 40 րոպե տեւեց: Իսպանուհիներ Մարտինեսն ու Սանչես-Վիկարիոն հաղթեցին 6-4, 6-7, 11-9 հաշվով:

Շվեյցարիայի հավաքականի առաջատար Մարտինա Հինգիսը

Նախատեսվում է, որ Ֆեդերացիայի գավաթի եզրափակիչ մրցախաղը Իսպանիայի եւ Շվեյցարիայի հավաքականների միջեւ կանցկացվի սեպտեմբերին:

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Հաղթողը հայտնի՞ է

«Տուր դը Ֆրանս» բազմօրյա խմբային հեծանվավազքում անցկացվեց 15-րդ փուլը: Գրենոբլ եւ Լե դը Ալպ քաղաքների միջեւ ընկած 189 կմ տարածությունը բոլորից արագ հաղթահարեց իտալացի Մարկո Պանտանին («Մերկատոնե Ունո»)՝ 5 ժամ 43 րոպե 45 վայրկյան:

Նա իրենից բավական ետ թողեց մրցակիցներին: Երկրորդ տեղը գրավեց իտալացի Ռոդոլֆո Մասսին, երրորդը՝ իսպանացի Ֆեռնանդո Էսկարտինը:

Միայն 25-րդ տեղը գրավեց մինչ այդ հեծանվավազքը գլխավորող Յան Ուլրիխը: Նա փուլի հաղթողից ետ մնաց շուրջ 9 րոպեով: Ուլրիխն այժմ ընթանում է 4-րդ տեղում:

15-րդ փուլից հետո առաջատարի դեղին մարզաշապիկն անցավ Պանտանիին: Նա 3 րոպե 53 վրկ-ով առաջ է երկրորդ տեղում ընթացող ամերիկացի Բոբի Ջուլիչից: Պանտանիից 4 րոպե 14 վայրկյանով է ետ մնում Էսկարտինը (երրորդ տեղ):

Մինչեւ հեծանվավազքի ավարտը 6 փուլ է մնացել: Սակայն մասնագետների մեծ մասը հակված է կարծելու, թե հաղթողի հարցն արդեն լուծված է: Ամեն դեպքում Մարկո Պանտանին,

Մարկո Պանտանի

որն այս տարի արդեն հաղթել է «Ջիրո դ'Իտալիա» հեղինակավոր հեծանվավազքում, «Տուր դը Ֆրանսում» էլ առաջին տեղը գրավելու հիանալի հնարավորություններ ունի:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼ

Ըստ «Հյուրրիյեթի»՝ Թուրքիան ժամանակին ձեռքից բաց է թողել Գյուլբենկյանի թանգարանը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի Իզմիթ քաղաքում գտնվող թղթի գործարանի տարածքում հիմնվել է «Ֆորդ-օտոսան» ավտոմեքենաշինական գործարանը, որի համար ներդրվել է 550 մլն դոլար: Կառավարությունը քննադատությունների է արժանացել թղթի գործարանի տարածքը վաճառելու համար, սակայն այդ ամենը մնացել է հետեւում: Եվ ահա, «Հյուրրիյեթ» թերթը, ի պատասխան քննադատությունների, գրում է, որ նույն «անմիտ քննադատության» եւ «թեթեւամիտ վերաբերմունքի» պատճառով Թուրքիան կորցրել է Գալուստ Գյուլբենկյանի ժառանգությունն ու թանգարանը, որը «Թուրքիայի փոխարեն գնաց Լիսաբոն»:

«Հյուրրիյեթը» գրում է, որ Գյուլբենկյանն Օսմանյան Թուրքիայի քաղաքացի էր, ծնվել է 1869 թ.-ին Ստամբուլում, ուսանել Անգլիայում եւ դարձել նավթային ինժեներ: Աշխատել է նախ Ադրբեջանում, ապա Իրաքում եւ 1914 թ.-ին գնել է «Թուրքիշ պետրոլիում քամփընի» ընկերության արժեթղթերի 5 տոկոսը: Տարիներ անց նա դառնում է աշխարհի մեծահարուստներից մեկը եւ կոչվում «Պարոն 5 Տոկոս»:

Գյուլբենկյանը նաեւ արվեստի գործերի սիրահար էր: Ռեմբրանդի կտավներից մինչեւ հազար տարվա հնության ձեռագիր-ղուրան, հախճապակյա իրերից մինչեւ ամենաթանկարժեք գորգերը, նա հավաքել էր հազարավոր կտորներ: 2-րդ համաշխարհայինից առաջ նա բնակություն է հաստատում Պորտուգալիայում եւ 40-ական թվականներին դիմում հղում Թուրքիային. «Ցանկանում եմ հավաքածուս նվիրել իմ ծննդավայր երկրին, ինձ տեղ ցույց տվեք, որտեղ կարող եմ հիմնել իմ թանգարանը եւ նվիրել Թուրքիային», իբր թե ասել է նա: «Իսկ մենք մերժեցինք այդ առաջարկը, ասելով. «Ով է այդ ամբարտավան մարդը, որ մեզ թանգարան նվիրի: Ի լրումն դրա էլ, փոքրամասնության ներկայացուցիչ է»: Այն ժամանակ Պարոն 5 Տոկոսն իր ամբողջ ունեցվածքը նվիրեց Պորտուգալիային, ուր անցկացրել էր վերջին տարիները: Այսօր Լիսաբոնում բազմաթիվ շինություններ եւ վայրեր Գյուլբենկյանի անունն են կրում, նրա թանգարանն էլ աշխարհի ամենաընտիր մշակութային կենտրոններից մեկն է: Այնտեղ թուրքական հնությունների եւ արվեստի գործերի այնպիսի նմուշներ կան, որոնցից մեկ հատիկ անգամ չկա Թուրքիայում: Գյուլբենկյանի անվան նվագախումբն էլ ամենաընտիր համերգներով է հանդես գալիս: Նրա հիմնադրած հիմնադրամն էլ զանազան ոլորտներին առնչվող նախաձեռնություններ է ֆինանսավորում, որից հետո միլիարդավոր դոլարներ են հոսում Պորտուգալիայի գրպանը», գրում է «Հյուրրիյեթը» եւ նշում, որ Ֆորդն էլ է սպառնացել, թե եթե չթույլատրեք գործարանը Թուրքիայում հիմնել, կհիմնեմ Պորտուգալիայում: Այս ամենից հետո «Հյուրրիյեթը» ենթադրում է, որ հիսուն տարվա մեջ Թուրքիայում գրեթե ոչինչ չի փոխվել:

Հունաստանի արտգործնախարարը Քլինթոնին «ստախոս» անվանեց

ԱԹԵՆՔ, 27 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Համաձայն CNA գործակալության հաղորդման, Հունաստանը եւ ԱՄՆ-ը խիստ մեղադրանքներ են փոխանա[illegible] այն բանից հետո, երբ Հունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը քննադատել է ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը Կիպրոսի հարցում եւ ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի չիրականացված նախընտրական խոստումները:

Հունաստանը, մասնավորապես, հրաժարվել է ընդունել ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Թոմաս Միլլերին, որը ուրբաթ երեկոյան Կիպրոսից Աթենք էր ժամանել: Կիպրոսում Միլլերը հանդիպումներ էր ունեցել նախագահ Քլերիդեսի ու Կիպրոսի թուրքական համայնքի ղեկավար Դենքթաշի հետ:

Օտարերկրյա հույն պատգամավորների հետ հանդիպման ժամանակ Պանգալոսն ասել է, որ Քլինթոնը բազմաթիվ նախընտրական խոստումներ է տվել Կիպրոսի խնդրի կարգավորման վերաբերյալ, սակայն երբեք չի կատարել դրանք: Նա որակել է դա որպես «անհիմն ստախոսություն»: Բացի այդ, Պանգալոսը նշել է, որ Հյուսիսային Կիպրոսի գրավված տարածքներ է հասնում ամերիկյան սպառազինություն, իսկ ԱՄՆ-ը, անհաջողության մատնվելով Թուրքիայի վրա ճնշում գործադրելու իր ճիգերում, սկսել է ճնշում գործադրել Հունաստանի վրա:

ԱՄՆ-ի նախագահի մամուլի քարտուղար Մայք Մքքերին Պանգալոսի արտահայտությունները որակել է «անզուսպ, հիասթափեցնող, ոչ դիվանագիտական եւ մոտ դաշնակից երկրի բարձրաստիճան պաշտոնյային անվայել»: Պետդեպարտամենտի խոսնակ [illegible] ավելացրել է, որ դաշնակիցների տարաձայնությունների մասին պետք չէ տարփողել հրապարակավ, այլ պետք է քննարկել առանձին:

Ի պատասխան ամերիկյան պաշտոնյաների հայտարարության, Պանգալոսը վերստին կրկնել է իր մեղադրանքները Քլինթոնի հասցեին: «Երբեւէ տեսե՞լ եք, որ ԱՄՆ-ի դիվանագիտությունը Կիպրոսի հարցում պաշտպանի ՄԱԿ-ի որոշումները եւ արդարությունը: Իմ տպավորությունը հակառակն է», ասել է նա լրագրողներին:

Նշելով, որ հույն-ամերիկյան հարաբերությունները այլ ոլորտներում կմնան անխաթար, Պանգալոսը միաժամանակ կարծիք է հայտնել, որ ամերիկյան հույներն այսուհետեւ կարող են հրաժարվել նախագահության թեկնածուների նախընտրական արշավները ֆինանսավորելուց, ու փոխարենը իրենց միջոցները կնվիրաբերեն Հունաստանի զինված ուժերի ամրապնդմանը:

Հունաստանը մտադիր է առաջիկա 5 տարում լրջորեն նորացնել իր սպառազինությունը, ինչը կարժենա մոտ 24 մլրդ դոլար: Ռուսաստանը եւ ԱՄՆ-ը կատաղի մրցակցություն են սկսել այդ ծրագրի համար զենք մատակարարելու իրավունք ձեռք բերելու նպատակով:

Մոսկվայում ծախսերը շատ են

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բարձրաստիճան ձեռնարկուից կպահանջվի կրկնակի շատ փող ծախսել իր ընտանիքի սովորական ապրելակերպը Մոսկվայում պահպանելու համար, քան Նյու Յորքում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այսպիսին է աշխարհի 29 խոշորագույն քաղաքների կենսամակարդակի համեմատական հետազոտման հետեւություններից մեկը, որն անցկացրել է ԱՄՆ-ի գործարար շրջանների հանրահայտ մամուլի «Ֆորբս» հանդեսի միջազգային հրատարակությունը:

Ինչպես երեւում է այդ հետազոտությունից, Մոսկվան առաջին տեղն է գրավել անհրաժեշտ ծախսերի բացարձակ մեծությամբ, որոնք չորս մարդուց բաղկացած ձեռնարկուի ընտանիքի համար կազմել են տարեկան 320 հազար 303 դոլար: Երկրորդ տեղում է հայտնվել Տոկիոն, երրորդում՝ Ցյուրիխը:

Հրավիրում եմ աստղագետների ուշադրությունը

5-րդ օրն է երկնակամարի նույն մասում (իմ բնակարանը Մալաթիայում է եւ դա նայում է աստ[illegible]մակայանի ուղղությամբ) գիշերվա 0 ժամ 20 րոպեի սահմաններում դիտում եմ (վերջին 3 անգամը նաեւ ընտանիքիս անդամների հետ) արտասովոր երեւույթ. հանկարծակի վառ, աստղերից մի քանի անգամ մեծ մի լուսատու է գոյանում, որը դանդաղ շարժվելով Երեւանի ուղղությամբ, կամաց-կամաց փոքրանալով անհայտանում է պարզ երկնքում 4-5 վայրկյանի ընթացքում:

Գուցե դա շատ պարզ բացատրություն ունի մասնագետների համար, բայց գուցե եւ դեռեւս չընկալված եւ գիտական հետաքրքրություն ներկայացնող երեւույթ է:

Խնդրում եմ մասնագետներին արձագանքել: Կարծում եմ դա հնարավոր կլինի դիտարկել նաեւ այսուհետ:

(«Ափսեագետներին», պայծառատեսներին եւ մյուսներին խնդրում եմ չանհանգստացնել):

Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
բժիշկ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Լուծարվում է «Ջաջուռածուխ» ՊՁ «Տորք» դուստր ձեռնարկությունը, գրանցված Արթիկի պետռեգիստրում:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ԻՋԵՑՎՈՒՄ ԵՆ ԳՆԵՐԸ

Լրանում է հայ-իրանական առեւտրի կենտրոնի առաջին տարելիցը: Այս առիթով Հայկոոպի Երեւանի բազան հայտնում է, որ տարելիցի կապակցությամբ մինչեւ ս/թ օգոստոսի 1-ը 15 տոկոսով իջեցվում են բոլոր ապրանքների գները:

ՀԱՅԿՈՈՊԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱԶԱ

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է շնորհների մրցույթ Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների վերաբերյալ հետազոտական ծրագրերի համար:

Մրցույթի հիմնական նպատակն է բնութագրել ներկայումս Հայաստանում ազգային փոքրամասնությունների դեմոգրաֆիկ սոցիալական, տնտեսական եւ քաղաքական պայմանների ամբողջական պատկերը:
Մրցույթին կարող են մասնակցել բուհեր, գիտահետազոտական ինստիտուտներ եւ այդ ոլորտում փորձ ունեցող Հայաստանում գրանցված ոչ կառավարական կազմակերպություններ:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. սեպտեմբերի 10-ը:
Դիմումի ձեւերը եւ անհրաժեշտ նյութերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 19, Այգեձորի 53բ
Հեռ. 27 21 19, 27 17 13
Հեռ/ֆաքս 151 088

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է շնորհների մրցույթ՝ լայն սպեկտրի իրավաբանական կոնսուլտացիայի կազմակերպման համար:

Մրցույթի հիմնական նպատակն է հասցնել իրավական տեղեկատվությունը Հայաստանի հասարակության բոլոր շերտերին՝ նրանց իրավունքների եւ պարտականությունների մասին ավելի լայն պատկերացում կազմելու համար:
Մրցույթին կարող են մասնակցել այդ ոլորտում փորձ ունեցող, Հայաստանում գրանցված ոչ կառավարական կազմակերպությունները:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. սեպտեմբերի 15-ը:
Դիմումի ձեւերը եւ լրացուցիչ նյութերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան 19, Այգեձորի 53բ
Հեռ. 27 21 19, 27 17 13
Հեռ/ֆաքս 151 088

UNOPS undp

Project Title: Integrated Support to Sustainable Human Development
Project No: ARM/98/007

The UNDP Integrated Support to Sustainable Human Development Program intends to hire a **Training Specialist.**
The successful candidate, a national of Armenia, will be trained to give this Program to various governmental and civil society organizations. These training programs will be given in various of the Republic of Armenia and will require extensive travel on the part of the Training Specialist.
The Training Specialist will:
- Train and supervise regional trainers in four regions in Armenia
- Be responsible for high quality regional training program
- To deal with administrative issues pertaining to Management and Leadership

The ISSHD Project is looking for a National Candidate who:
- Understands Regional and Local political bases
- Has had demonstrated experience in the training or teaching field in Armenia
- Has a background in management and/or leadership
- Has demonstrated creativity, innovation on the training/teaching field
- Is free to travel
- Has some experience working with International Organizations.
- Has excellent knowledge of Armenia and English

The interested candidates should complete P11 form (available from guards at the UN b[illegible]ng, 14 Karl Liebknecht St.) or submit a resume. The deadline for applications is August 6, 1998 . Only selected candidates will be invited to an oral interview.

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատենտ 873 Տպաքանակը 3500 Ստորագրված է տպագրության 28. 07. 1998 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@